ΙΡΙΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ: Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐτησίως δραχμὰς 6 — Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φράγκα χρυσᾶ 7

Ἔτος Γ' | ΓΡΑΦΕΙΟΝ Ὁδὸς Κλεισθένους ἀριθ. 1 ὄπισθεν Δημαρχίας | Ἀριθ. 4—5

15 Φεβρουαρίου καὶ 1 Μαρτίου 1900

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Φ. ΚΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐρνάνης ἔμμετρος μετάφρασις † Γ. Παράσχου.—**Οἱ Δημαγωγοί** ὑπὸ † Μάρκου Ρενιέρη.—**Ἐλεύθεροι στίχοι** (ποίημα) Γ. Περδικίδη.—Δουμᾶ υἱοῦ **Θερινῆς νυκτὸς ὄνειρον.**—**Ἐπὶ τοῦ τάφου της** (ποίημα) Δ. Σιδεροκαστρίτη.—**Τὰ Χριστούγεννα τοῦ Νάσιου** (εἰκὼν ἐκ τοῦ φυσικοῦ) ὑπὸ Μ. Γ. Πετροπούλου.—**Ἀγρυπνία** (ποίημα) Μήτσου Παπασπύρου.—**Χορὸς μετημφιεσμένων** Eugène Fourrier.—**Ἕνας θάνατος-Φαρμάκι** (ποιημάτια) Ἠλία Π. Βουτιερίδου.—**Βιογραφία Φωβέλ** Ph. E. Legrand.—**Στὸ καθρέφτη** (ποίημα) Κ. Καραβᾶ.—**Γνῶμαι-Σκέψεις.**—**Κοινωνικὸν δεκαπενθήμερον.**

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

1900

ΚΛΙΝΙΚΗ

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ-ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ-ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΝ ΒΟΛΩ

Ἐπὶ τῆς διαστυρώσεως τῶν ὁδῶν Φιλελλήνων—Θησέως

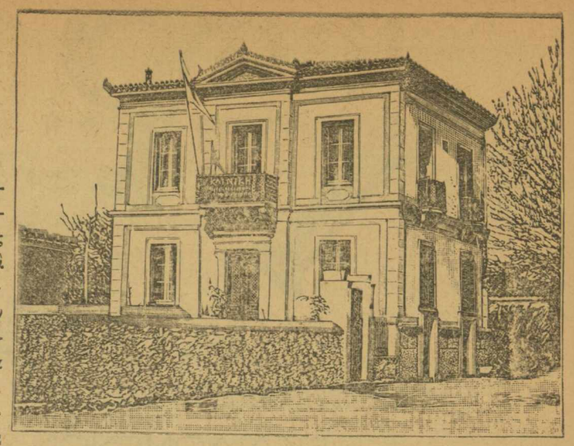

Κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν τελειοτέρων ἐν Εὐρώπῃ κλινικῶν συνεστήθη ὑπὸ τῶν διακεκριμένων ἰατρῶν κ. Ἀγησιλάου Πππαγεωργιάδου καὶ Ἀπ. Κουτσαγγελῆ, καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς ὑγιεινῆς καὶ ἐν οἰκοδομήματι εὐάερῳ καὶ εὐηλίῳ ἐντὸς κήπου Παθολογική—Χειρουργική καὶ Γυναικολογική Κλινική, ἐν ᾗ θεραπεύονται τὰ *παθολογικὰ* ἐν γένει νοσήματα, τὰ *Χειρουργικὰ* ἐκτελουμένων τῶν ἐγχειρήσεων ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ διασκευασθείσῃ αἰσθούσῃ κατὰ τοὺς αὐστηροτέρους τῆς ἀσηψίας καὶ ἀντισηψίας κανόνας. Τὰ *Γυναικολογικὰ* ἤτοι ἐμηνόρροια, δυσμηνόρροια, προπτώσεις κόλπου, μήτρας κλπ. ἡ ἐν τῇ Κλινικῇ θεραπεία τελεῖται κατὰ τὰς τελειοτέρας ἐν τῇ ἐπιστήμῃ μεθόδους ὑπὸ τοῦ ἰδικῶς τὰ νοσήματα ταῦτα σπουδάσαντος Μαιευτῆρος—Γυναικολόγου κ. Ἀπ. Κουτσαγγελῆ.

Διὰ τῆς συστάσεως τῆς Κλινικῆς ταύτης ὁ Βόλος καὶ ἅπασα ἡ Θεσσαλία ἀποκτᾷ τέλειον καὶ ἐφάμιλλον τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἵδρυμα.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Ὀρροθεραπεία, ἠλεκτροθεραπεία, οὐροθεραπεία, Massage.

Ἡ ἐπιμελητεία τῶν ἐν τῇ Κλινικῇ νοσηλευομένων γυναικῶν ἀνετέθη εἰς τὴν πτυχιοῦχον μαῖαν κ. Ἐλ. Τσακμάκην.

Ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ Κλινικῇ νοσηλευομένων ἀρρώστων γίνονται δεκτοὶ καὶ ἐξωτερικοὶ ἄρρωστοι καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 10—11 π. μ. καὶ ἀπὸ τῆς 2—3 μ. μ. Διὰ τοὺς ἀπόρους δωρεὰν κατὰ Δευτέραν, Πέμπτην καὶ Σάββατον.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ

ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΩ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΑΡΓΟΛΟΓΟΥ

Καθαριότης καὶ περιποίησις ἐξαιρετική, τὸ μόνον ξενοδοχεῖον τῆς Κορίνθου. Δίδει καὶ φαγητὸν κτλ. κτλ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ

Ῥάπτης Στρατιωτικῶν ἐνδυμάτων

Κομψότης, εὐθηνία, καλαισθησία. Ὅλος ὁ στρατιωτικὸς κόσμος εἰς τοῦ Μπαλάσκα.

Ὁδὸς Πετράκη πλησίον Μητροπόλεως.

ΜΕΓΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Γ. ΜΠΙΣΜΠΑ

ΕΝ ΑΡΓΕΙ

Ἅπαντα τὰ εἴδη τῆς πολυτελείας, ὑφάσματα γυναικεῖα καὶ ἀνδρικά, ἀρώματα, μεταξωτά, μάλλινα κλπ. ἅπαντα εἰς τιμὰς λογικάς.

Μοναδικὸν Κατάστημα.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ

Καλλιτεχνικὴ καὶ εὐσυνήδητος ἐργασία, φωτογραφικαὶ μεγενθύσεις φυσικοῦ μεγέθους καὶ ὁ,τι δήποτε ἀνάγεται εἰς τὴν φωτογραφίαν θὰ τὸ εὑρηται εἰς τὸ φωτογραφεῖον τοῦ ῥέκτου καὶ φιλοπροόδου κ. Κ. Οἰκονόμου.

ΜΕΓΑ ΚΑΠΝΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ

ΑΔΕΛ. Γ. ΣΕΡΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

(Ἐπὶ τῆς πλατείας καὶ κάτωθι Ἁγίου Βασιλείου)

Τὸ μεγαλείτερον καπνοπωλεῖον τῆς Τριπόλεως, καπνὰ Ξηρομέρου, Λαμίας, Θεσσαλίας, καπνὰ καὶ σιγαρέτα ἀρωματικὰ ἐφάμιλλα τῶν Αἰγυπτιακῶν.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ

ΑΝΤ. ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ

Πλουσία συλλογὴ ὑφασμάτων ἀνδρικῶν καὶ γυναικείων. Τιμαὶ συμφέρουσαι.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ

ΑΝΤ. ΛΕΜΗ Η ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Καθαριότης περιποίησις δωμάτια εὐάερα κλπ.

ΠΑΡΙΣΙΝΟΝ ΚΟΥΡΕΙΟΝ Χ. Δ. ΚΟΥΛΟΥΚΗ

ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ Ὁδὸς Γορτυνίας

Τὸ τελειότερον, τὸ εὐπρεπέστερον τὸ καὶ καλλιτεχνικώτερον κουρεῖον εἶνε τοῦ καλλαισθήτου κ. Χ. ΚΟΥΛΟΥΚΗ.

Ὀδοντοϊατρεῖον Δημ. Γ. Κιούση ὀδοντοϊατροῦ χειρούργου. ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καλαμπάκας παρὰ τὴν Ἐκκλησίαν Ἅγ. Νικόλαος ἐν *Τρικκάλοις*. Ὁ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἐν Ἀθήναις εὐδοκίμως ἐργασθεὶς ὀδοντοϊατρὸς κ. Δ. Κιούσης ἐγκατασταθεὶς ὁριστικῶς ἐν Τρικκάλοις ἵδρυσε τελειοτάτην Κλινικὴν ἀναλαμβάνων τὴν ἐκρίζωσιν, σφράγισιν, καὶ τελείαν ἐφαρμογὴν καὶ κατασκευὴν τεχν. ὀδόντων.

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΟΔΟΧΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ Σ. ΚΑΝΑΤΣΙΟΥ

ΕΝ ΒΟΛΩ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς.

Ἀποθήκη Δερμάτων

Ἅπαντα τὰ δέρματα ἐγχώρια καὶ εὐρωπαϊκά. Δέρματα Ρωσίας, χονδρικὴ πώλησις μουσαμάδων Ἀγγλίας.

ΖΥΘΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΠ. ΝΑΤΣΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΝ ΒΟΛΩ παρὰ τὴν προκυμαίαν.

Ζῦθος Φὶξ ἔξοχος καὶ ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ ποτά. Πρὸς τούτοις Μαστίχα Χίου, οὔζο Τυρνάβου καὶ μεζέδες.

ΙΡΙΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ

Ἔτος Γ' — ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ — Ἀριθ. 4—5

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐτωτερικοῦ Δρ. 6 — Ἐξωτερικοῦ Φρ. χρ. 7

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
15 Φεβρ.—1 Μαρτίου 1900

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
Κ. Φ. ΚΛΑΔΟΣ

ΕΡΝΑΝΗΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΕΚΔΟΤΟΥ ΕΜΜΕΤΡΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΣ Γ. ΠΑΡΑΣΧΟΥ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

(Συνέχεια)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'

Κάρολος (κατ' ἰδίαν)

Ὦ οὐρανέ, λαμπρὸν τὸ δίλημμά μου!
Νὰ κλίνῃ τέλος ἔπρεπε, καὶ κλίν' ἡ ἄνασσά μου!

(Ἡ δόνα Σόλα προχωρεῖ μὲ βῆμα σοβαρὸν καὶ ἀσφαλὲς εἰς τὸ κιβώτιον τῶν δώρων, τὸ ἀνοίγει καὶ λαμβάνει τὸ ἐγχειρίδιον τὸ ὁποῖον κρύπτει εἰς τὸ στῆθός της. Ὁ Δὸν Κάρολος τῇ προσφέρει τὸν βραχίονα).

Κ' ἡ πρόβλεψίς σας;

Σόλα

Τίποτε.

Κάρολος

Πολύτιμός τις θήκη;

Σόλα

Ναί.

Κάρολος (μειδιῶν)

Ἂς ἰδῶμεν.

Σόλα

Ἄλλοτε.

(Τῷ δίδει τὴν χεῖρα, ἑτοίμη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ὁ Δὸν Σίλβας, ἀκίνητος μέχρι τοῦδε καὶ ὅλως ἀφῃρημένος, προχωρεῖ βήματά τινα ἀνακράζων).

Σίλβας

Ὦ Δόνα Σόλα! φρίκη!
Ὦ Σόλα μου!—Ἀφοῦ ψυχὴ ἐντός του δὲν κινεῖται,
Ὅπλα καὶ πύργοι μου, σωρὸς ἐπάνω μου ῥιφθῆτε!

(τρέχων πρὸς τὸν βασιλέα)

Δὲν ἔχω ἄλλο! Ἄρες μου τὸ τέκνον, Κύριέ μου!

Κάρολος (ἀφίνων τὴν χεῖρα τῆς Δόνα Σόλας)

Ὦ! τότε, τὸν αἰχμάλωτον!

(Χαμηλώνει τὴν κεφαλὴν καὶ φαίνεται εἰς φοβερὰν δισταγμοῦ πάλην· ἔπειτα ἀτενίζει τὰς εἰκόνας καὶ ἑνόνων τὰς χεῖρας πρὸς αὐτάς).

Σίλβας

Συγγνώμην, φεισθῆτέ μου,
Πατέρες μου!

(Προχωρεῖ ἓν βῆμα πρὸς τὸν κρυψῶνα, καὶ ἡ Δόνα Σόλα τὸν παρακολουθεῖ διὰ τῶν βλεμμάτων ἐναγωνίως. Ὁ δοὺξ στρέφεται πρὸς τὰς εἰκόνας)

Ὤ, στρέψατε, τὸ βλέμμα σας πληγώνει!

(Προχωρεῖ κλονούμενος πρὸς τὴν εἰκόνα του, ἔπειτα στρέφεται πάλιν πρὸς τὸν βασιλέα)

Τὸ θέλεις;

(Ὁ Κάρολος κατανεύει ἐπιτακτικῶς· ὁ δοὺξ ὑψόνει τρέμων τὴν χεῖρα πρὸς τὸ ἐλατήριον).

Σόλα

Οἴμοι!

Σίλβας (γονυπετῶν πρὸ τοῦ βασιλέως)

Φεῦ! ἀρκεῖ ἡ κεφαλή μου μόνη!

Κάρολος

Τὴν κόρην!

Σίλβας (ἐγειρόμενος)

Λάβε την! ἐμὲ νὰ φθείρῃς ἀπελπίσου!

Κάρολος (ἁρπάζων τὴν τρέμουσαν χεῖρα τῆς δόνα Σόλας)

Σ' ἀφίνω Δούξ.

Σίλβας

Βλεπόμεθα!

(Παρακολουθεῖ διὰ τοῦ βλέμματος τὸν βασιλέα, ἀπομακρυνόμενον βραδέως μετὰ τῆς νέας. Ἔπειτα θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου).

Ὁ Κύριος μαζή σου!

(Ἔρχεται πρὸς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ θεάτρου, ἀσθμαίνων, ἀκίνητος, χωρὶς νὰ βλέπῃ, χωρὶς νὰ ἀκούῃ, μὲ ἁπλανὲς τὸ ὄμμα καὶ τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους ἐπὶ τοῦ στήθους, τὸ ὁποῖον ἀναπνέει σπασμωδικῶς. Ὁ βασιλεὺς ἐξέρχεται μετὰ τῆς δόνα Σόλας, καὶ ὅλη ἡ σύναξις τῶν εὐπατριδῶν, σοβαρῶς καὶ ἀνὰ δύο, ὁμιλοῦντες σιγαλὰ μεταξύ των:

Μονάρχα, φεύγεις, καὶ χαρὰ ἐνῷ σὲ περιπνέει,
Ἡ γηραιὰ χρηστότης μου ῥαγίζεται καὶ κλαίει!

(Ὁ Δὸν Σίλβας ῥίπτει τὸ βλέμμα πέριξ, καὶ βλέπων ὅτι εἶναι μόνος, τρέχει εἰς τὸν τοῖχον, λαμβάνει δύο ξίφη ἀπό τινος πανοπλίας, μετρεῖ τὸ μέγεθος των καὶ τὰ θέτει ἐπὶ μιᾶς τραπέζης. Ἔπειτα ὠθεῖ τὸ ἐλατήριον καὶ ἡ θύρα ἀνοίγει).

ΣΚΗΝΗ Ζ'

Δὸν Ρουῖ καὶ Ἐρνάνης

Σίλβας

Ἐλθέ.

(Ὁ Ἐρνάνης φαίνεται εἰς τὴν θύραν τοῦ κρυψῶνος, ὁ δὲ Σίλβας τῷ δεικνύει τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ξίφη)

Προτίμησε.—Κανεὶς δὲν σὲ διώκει πλέον.
Καὶ τώρα λόγον εἰς ἐμὲ θὰ δώσῃς τελευταῖον.
Ἐλθέ.—Καὶ γρήγορα.—Πλὴν πῶς; ἀμβλύνετ' ἡ ψυχή σου!

(ἀκολουθεῖ)

ΟΙ ΔΗΜΑΓΩΓΟΙ

(ὑπὸ τοῦ Μάρκου Ρενιέρη)

Ὁ συνεργάτης τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ κ. Δημ. Κ. Βαρδουνιώτης παρέσχεν ἡμῖν φιλοφρόνως καὶ ἀτμένως δημοσιεύομεν τὸν κατωτέρω λόγον, ὃν ὁ Μ. Ρενιέρης, ἀρχαῖος καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐπιφανὴς λόγιος, ἐξεφώνησεν ἐν τῷ **Ἀθηναίῳ** ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ ἔτος 1866. Ὁ λόγος αὐτός, ὃν διέσωσεν ἐν ταῖς φιλολογικαῖς αὐτοῦ συλλογαῖς ὁ φίλος συνεργάτης τῆς **Ἰριδος**, εἶνε πολύτιμον καὶ θελκτικώτατον ἀνάγνωσμα καὶ φιλολογικὸς ἀδάμας, ὅστις δὲν ἔπρεπε ν' ἀπολεσθῇ καὶ θὰ κοσμήσῃ τὰς στήλας τῆς **Ἰριδος**. Εἶνε δὲ ὅδε.

«Σκοπὸν ἔχω νὰ ἐξετάσω, πῶς ὁ μεγάλος δραματικὸς ποιητὴς τῆς Ἀγγλίας Σαικσπῆρος παρέστησε καὶ ἀνέπτυξεν ἐπὶ τῆς θεατρικῆς σκηνῆς τὸν χαρακτῆρα τῶν **δημαγωγῶν**.

Καθὼς δὲ εἰς τὰ ἀρχαῖα δράματα προβάλλει κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τῆς σκηνῆς θεός τις ἢ τροφὸς ἢ γέρων, ὅστις προλογίζων ἐκθέτει εἰς τοὺς ἀκροατὰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος· καὶ τὰ προηγούμενα τοῦ πρωταγωνιστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς πρὶν ἢ δώσωμεν τὸν λόγον εἰς τὸν ποιητήν, πρέπει νὰ μάθωμεν πρότερον, τί ἐστι δημαγωγὸς καὶ νὰ ἐνδιατρίψωμεν ὀλίγον εἰς τὴν φυσιολογίαν αὐτοῦ.

Ὁ Ἀριστοτέλης δίδει εἰς δύο λέξεις τὸν ὁρισμὸν τοῦ δημαγωγοῦ. — *Τοῦ λαοῦ κόλαξ.* — «Καὶ γὰρ, λέγει ὁ μέγας »φιλόσοφος, ὁ δῆμος εἶναι βούλεται μόναρχος· διὸ καὶ ὁ κό»λαξ παρ' ἀμφοτέροις ἔντιμος· παρὰ μὲν τοῖς δήμοις ὁ δη»μαγωγός· ἔστι γὰρ ὁ δημαγωγὸς τοῦ δήμου κόλαξ· παρὰ »δὲ τοῖς τυράννοις οἱ ταπεινῶς ὁμιλοῦντες».

Ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ κόλαξ φοιτᾷ εἰς τὰς αἰθούσας τῶν ἀνακτόρων, ἐρευνᾷ ποῖα εἶνε τὰ πάθη, τὰ ἐμφωλεύοντα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Μονάρχου καὶ προσπαθεῖ νὰ γίνῃ ὑπηρέτης αὐτῶν, ὅπως ἀποκτήσῃ τὴν βασιλικὴν εὔνοιαν. Ἀφ' ἑτέρου ὁ δημαγωγὸς φοιτᾷ ἐκεῖ, ὅπου συχνάζει τὸ πλῆθος, ζητεῖ νὰ μαντεύσῃ ποῖαι εἶνε αἱ ὀρέξεις καὶ αἱ δόξαι αὐτοῦ, ἐρεθίζει τὰς ὀρέξεις ταύτας ὡς ἱερᾶς, ὑποστηρίζει τὰς δόξας ταύτας ὡς χρησμούς, ὅπως ἀποκτήσῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ λαοῦ. Ὁ κόλαξ ἐκεῖνος, ὁ δημαγωγὸς οὗτος, εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Ἀνοίξατε τὴν καρδίαν ἑκατέρων, θέλετε εὕρει τὸ αὐτὸ φρόνημα — φρόνημα δούλου.

«Δουλικῶς φρονεῖ», λέγει ὁ κ. Taine, «ἐκεῖνος ὅστις τρέμει ὑπὸ τὸν θόρυβον χιλιάδων βαναύσων ἀνυποδήτων, ἐπίσης ὡς ἐκεῖνος, ὅστις γονυκλινεῖ εἰς τὸ ἡγεμονικὸν μειδίαμα χρυσοφόρου τινος Βασιλικῆς Ὑψηλότητος. Ὁ φρόνημα ἔχων ἐλεύθερον ἐπιθυμεῖ τὴν ἐξουσίαν, ὅπως ἐφαρμόσῃ τὰς ἰδέας του, οὐχὶ δὲ ὅπως ἐκτελέσῃ τὰς ἰδέας τῶν ἄλλων· θέλει νὰ ἦναι εἰς τὰ ἔργα του αὐτουργός, οὐχὶ δὲ ἑτεροκίνητον ὄργανον ἀλλοτρίων ὀρέξεων».

Ὁ ἀληθῶς φίλος τοῦ λαοῦ εἶνε ἐκεῖνος ὅστις, ὅπως λέγει ὁ Θουκυδίδης περὶ τοῦ Περικλέους, δυνατὸς τῷ ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ κατέχει τὸ πλῆθος ἐλευθέρως καὶ οὐκ ἄγεται μᾶλλον ὑπ' αὐτοῦ ἢ αὐτὸς ἄγει· ὁ μὴ κτώμενος ἐξ οὗ προσηκόντων τὴν δύναμιν τοῦ λέγειν τι πρὸς ἡδονὴν τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὁ ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀξίας στηριζόμενος, ὅπως ἀδιαφορῇ εἰς τὴν ὀργήν του. Οὕτω δὲ ἡ πολιτεία τῶν Ἀθηναίων ἦτο τότε, ὡς παρατηρεῖ ὁ μέγας ἱστορικός, λόγῳ μὲν δημοκρατία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή.

Ὁ ἀληθῶς φίλος τῶν βασιλέων εἶνε ὡσαύτως ἐκεῖνος, ὅστις δυνατὸς τῷ ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ ἄγει μᾶλλον αὐτοὺς ἢ ἄγεται ὑπ' αὐτῶν· ὁ μὴ κτώμενος ἐξ οὗ προσηκόντων τὴν δύναμιν τοῦ λέγειν τι πρὸς εὐχαρίστησιν αὐτῶν, ἀλλὰ δυνάμενος νὰ ἀδιαφορῇ εἰς τὴν εὔνοιαν ἢ τὴν δυσμένειαν αὐτῶν. Τότε ἡ πολιτεία γίνεται λόγῳ μὲν βασιλεία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τῶν βελτίστων ἀρχή.

Ὅτι δὲ ὁ δημαγωγὸς καὶ ὁ κόλαξ εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τούτου· ὅτι ὁ μὲν ἅμα ἀπολέσῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ πλήθους, γίνεται μὲ πᾶσαν εὐκολίαν κόλαξ τῆς αὐλῆς, ὁ δὲ ἅμα ἀπελπισθῇ ν' ἀπολαύσῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ ἡγεμόνος, γίνεται μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν δημαγωγός. Ὁ κόσμος κατακρίνει τοὺς τοιούτους ἐπὶ ἀστασίᾳ· ἀδίκως ὅμως· διότι δὲν κάμνουν ἄλλο ἢ νὰ ἐνασκῶσι τὸ ἴδιον ἐπάγγελμα.

Οἷον ὁ ἐραστὴς μεταχειρίζεται τρυφερὰν γλῶσσαν, ὅπως συγκινήσῃ τὴν καρδίαν τῆς ἐρωμένης του, τοιαύτην μεταχειρίζεται ὁ δημαγωγός, ὅπως ἀποκτήσῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ πλήθους. Ἂν τὸ πιστεύσητε, νυκτὸς καὶ ἡμέρας καταγίνεται εἰς τὴν μελέτην τῶν συμφερόντων τῷ λαῷ, ἀμελεῖ τὰς ἰδίας του ὑποθέσεις, ὅπως ἐπιμελῆται τῶν δημοσίων, χάριν τοῦ λαοῦ περιφρονεῖ τὰ μειδιάματα τῆς ἐξουσίας..... Ἐνῷ τοιαῦτα κηρύττει, ἠξεύρετε πῶς θεωρεῖ ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ τὸ πλῆθος ἐκεῖνο, ὅπερ κρέμμαται ἐκ τῶν χειλέων του; — Ὁ Πλάτων ὅστις ἐσπούδασε κατὰ βάθος τὴν φύσιν τοῦ δημαγωγοῦ, μᾶς ἀποκαλύπτει ὅλον τὸ μυστήριον. Ὁ δημαγωγὸς θεωρεῖ τὸ πλῆθος ἐκεῖνο ὅπερ κεχηνότως τὸν ἀκούει, ὡς *θρέμμα μεγάλον* καὶ ἰτχυρὸν τρεφόμενον ἔν τινι δημοσίῳ θηριοτροφείῳ.—Ὅλη ἡ τέχνη του συνίσταται εἰς τὸ νὰ καταμανθάνῃ τὰς ὀργὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ· πῶς *προσελθεῖν γοῦν καὶ πῶς ἅψασθαι αὐτοῦ*, καὶ ὁπότε χαλεπώτατον ἢ πρῴτατον γίνεται, καὶ ἐκ τίνων αἰτιῶν, καὶ ποῖαι αἱ φωναί, δι' ὧν ἡμεροῦται καὶ ἀγριαίνει. — Καταμαθὼν δὲ ταῦτα πάντα ὁ δημαγωγός, χωρὶς νὰ ἐξετάζῃ ἂν αἱ ἐπιθυμίαι τοῦ πλήθους εἶνε αἰσχραὶ ἢ καλαί· ἀγαθαὶ ἢ κακαί, δίκαιαι ἢ ἄδικοι, συμφέρουσαι ἢ ἀσύμφοροι, ὀνομάζει ταῦτα πάντα, λέγει ὁ Πλάτων, *ἐπὶ ταῖς τοῦ μεγάλου ζώου δόξαις οἷς μὲν χαίρει ἐκεῖνο ἀγαθὰ καλῶν, οἷς δὲ ἄχθοιτο, κακά.*

Ἂν δέ τις ἐνταῦθα, εἴπῃ, ὅτι ἡ μαρτυρία τοῦ Πλάτωνος δὲν εἶνε ἀξιόπιστος, ὅτι ὁ Πλάτων ἐσυκοφάντησε τὸν δημαγωγόν, ἀποδιδοὺς αὐτῷ δύο ἐναντίας πεποιθήσεις, τὴν ἐπὶ τῶν χειλέων φανερὰν καὶ τὴν ἐν τῷ νῷ κεκρυμμένην, ἔχομεν πρόχειρον ἄλλην ἀνωτέραν πάσης ἐξκιρέσεως, τὴν τοῦ Mirabeau.

Τὴν 17 Νοεμβρίου 1790, ὁ Mirabeau, τὸ εἴδωλον τοῦ λαοῦ τῶν Παρισίων, εἰσέρχεται εἰς τὸ Théâtre Français, ὅπου παρασταίνεται ὁ *Βροῦτος* τοῦ Βολταίρου. Ὁ λαός, ἅμα ἐννοήσας τὴν παρουσίαν τοῦ μεγάλου ῥήτορος, τὸν δέχεται μὲ ζητωκραυγάς, ἀπαιτεῖ νὰ δοθῇ θέσις ἐπιφανὴς εἰς τὸν ἀπόστολον τῶν ἐλευθεριῶν του· ὁσάκις δὲ ὁ Βροῦτος ἐκφωνεῖ ἐπὶ τῆς σκηνῆς στίχους ἐνθουσιώδεις, ὅλα τὰ βλέμματα στρέφονται πρὸς τὸν ἕτερον, τὸν ζωντανὸν Βροῦτον.

Αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ὁ Βροῦτος, ἤτοι ὁ Mirabeau, ὅστις ἦτο ἤδη εἰς συνεννόησιν μετὰ τῆς βασιλείας, ὅπως ἀναχαιτίσῃ τὴν ὁρμὴν τῆς ἐπαναστάσεως, ἔγραφε τὰ ἑξῆς εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Λουδοβίκου. «Ὅττις θέλει ν' ἀναπληρώσῃ διὰ »τῆς ἐπιτηδειότητος τὴν δύναμιν, ἣν στερεῖται, πρέπει ἐξ »ἀνάγκης νὰ μεταχειρίζηται τὴν προσποίησιν. Ἰδοὺ μία ἐκ »τῶν ἀρχῶν μου στηριζομένη εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀνθρωπί»νης φύσεως.... Πρέπει νὰ προσποιηθῶ, ὅτι μιμοῦμαι τὸν »τόνον ἐκείνων οὓς θέλω βαθμηδὸν νὰ φέρω εἰς τὰ νερά μου. »Ἰδοὺ ἡ ἑτέρα τῶν ἀρχῶν μου· πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἑτοι»μάσω τὸν λαὸν νὰ ὑπακούῃ τὴν φωνήν μου ἄνευ δυσπι»στίας, ὅπως ὑπερασπισθῶ βραδύτερον τὰ συμφέροντα τοῦ »θρόνου».

Ἀλλοίμονον εἰς τοὺς λαούς, ἂν ἔπρεπε νὰ πιστεύσωμεν ὅσα οἱ δημαγωγοὶ λέγουσιν ἐν τῷ κρυπτῷ περὶ αὐτῶν, καθὼς ἀλλοίμονον εἰς τοὺς βασιλεῖς, ἂν ἔπρεπε νὰ πιστεύσωμεν, ὅτα οἱ κόλακες αὐτῶν ἐξομολογοῦνται εἰς τὰ ἰδιαίτερα αὐτῶν ἀπομνημονεύματα. Ὁ Προκόπιος, ὅστις εἰς τὸ περὶ *Κτισμάτων* βιβλίον του ὑψώνει τὸν Ἰουστινιανὸν ὑπεράνω τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τοῦ Κύρου, ἐν τοῖς *ἀνεκδότοις* τὸν παριστάνει ὡς ἀνθρωπόμορφον θηρίον. Ὁ Mirabeau περὶ τοῦ λαοῦ ἐκείνου τῶν Παριτίων, ὅστις ζωντανὸν τὸν ἐθεοποίησε καὶ νεκρὸν τὸν ἔθαψεν εἰς τὸ Πάνθεον, ἰδοὺ τί γράφει εἰς τὰς πρὸς τὴν Αὐλὴν τοῦ Λουδοβίκου μυστικὰς σημειώσεις: «dans les basses classes, la lie de la nation, dans les classes les plus élévées, ce qu'elle a de plus corrompu, voilà ce que c' est Paris».

Ἂν ἀναλύσετε τὴν κολακείαν, θέλετε εὕρει, ὅτι περιέχει κατὰ τὰ τρία τέταρτα περιφρόνησιν πρὸς τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς. Ὁ κόλαξ περιφρονεῖ τὸν κολακευόμενον εἴτε βασιλεὺς εἶνε οὗτος, εἴτε ὁλόκληρος λαός.

Διατί ἐν τούτοις ὁ λαὸς πείθεται εἰς τοὺς λόγους τῶν δημαγωγῶν καὶ κλείει τὰ ὦτα εἰς τοὺς λόγους τῶν ἀληθῶς φίλων του; Διατί γίνεται μαλακός, ὡς κηρός, εὐκίνητος ὡς νευρόσπαστον εἰς τὰς χεῖρας τῶν πρώτων, καὶ ἀπολαμβάνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς δευτέρους; Διατί ἡ πεῖρα τῶν αἰώνων εἰς οὐδὲν χρησιμεύει; Διατί ὁ λαός, ὡς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ ἄγρια τῶν δασῶν, πιάνεται αἰωνίως εἰς τὰς αὐτὰς παγίδας;

Δεινὸν ζήτημα, τοῦ ὁποίου ἀκόμη δὲν εὑρέθη ἡ λύσις.

Οἱ πλεῖστοι τῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου φιλοσοφησάντων, λέγουσιν, ὅτι ἡ ἰσχὺς τῆς δημαγωγίας ἔγκειται εἰς τὴν ἀμάθειαν τοῦ λαοῦ· ὅτι ὅταν ἡ μάθησις ἐφαπλωθῇ εἰς ὅλην τὴν κοινωνίαν, ὁ λαὸς θέλει γίνει ἐμφρονέστερος κατὰ τὴν διανομὴν τῆς ἐμπιστοσύνης του.— Κεναὶ ἐλπίδες! Ματαία παρηγορία!

Εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς ἡ ἐκπαίδευσις εἶνε κοινοτέρα ἢ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; Καὶ ἐν τούτοις ἀκούσατε τί λέγει ὁ φιλελεύθερος Tocqueville.

«Εἶνε γεγονὸς ἀναμφισβήτητον, ὅτι εἰς Ἀμερικὴν οἱ μᾶλλον διακεκριμένοι ἄνθρωποι τῆς κοινωνίας σπανιώτατα ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς ψήφου τῶν συμπολιτῶν των εἰς τὰς δημοσίας λειτουργίας..... Ὁ λαὸς τῆς Ἀμερικῆς εἶνε ὅπως οἱ ἄλλοι λαοί. Οἱ ἀγύρται παντὸς εἴδους ἐφευρίσκουν παντοίους τρόπους νὰ κερδίζουν τὴν ἀγάπην του, ἐνῷ οἱ ἀληθεῖς αὐτοῦ φίλοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποτυγχάνουσιν.

»Εἰς τὴν δημοκρατίαν, λέγει πάντοτε ὁ Tocqueville, δὲν λείπει μόνον ἡ ἱκανότης περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀξίων καὶ διακεκριμένων ἀνθρώπων, τῆς λείπει ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐπιθυμία. Δὲν πρέπει νὰ τὸ κρύψωμεν οἱ δημοκρατικοὶ θεσμοὶ ἀναπτύσσουν εἰς ἀνώτατον βαθμὸν τὸ αἴσθημα τοῦ φθόνου εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν.

»Εἰς τὴν Ἀμερικήν, ὅπου ὁ κυριάρχης λαὸς εἶνε παντοῦ καὶ τὰ πάντα πληροῖ, οἱ πλειότεροι ζητοῦν νὰ κερδοσκοπήσουν ἐπὶ τῆς ἀδυναμίας αὐτοῦ, καὶ νὰ ζῶσιν ὑπηρετοῦντες τὰ πάθη του. Ἐντεῦθεν πηγάζει γενική τις κατάπτωσις τοῦ φρονήματος, μεγαλητέρα ἢ εἰς τὰ δεσποτικὰ κράτη.

»Αἱ δημοκρατικαὶ πολιτεῖαι γεννῶσι τὸ αὐλικὸν πνεῦμα (l' esbrit de cour), τὸ πνεῦμα τῆς κολακείας μεταξὺ τῶν πλειοτέρων, καὶ εἰσάγουσιν αὐτὸ εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας.... Εἶνε ἀληθές, ὅτι οἱ αὐληκοὶ ἐν Ἀμερικῇ δὲν λέγουν: *ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης Βασιλεῦ* κτλ. ἀλλὰ ἐπαινοῦν ἀδικκόπως τὰ φυσικὰ προτερήματα τοῦ κυριάρχου, τῆς πλειονοψηφίας δηλαδή, καὶ ὀμνύουν, ὅτι κατέχει ὅλας τὰς ἀρετὰς χωρὶς νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ τὰς ἀποκτήσῃ. Δὲν παραχωροῦν εἰς τὸν μονάρχην των τὰς γυναῖκας αὐτῶν, ἀλλὰ θυσιάζοντες εἰς αὐτὸν τὸ φρόνημά των, γίνονται προαγωγοὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ψυχῆς».

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν Ἀμερικῇ. Ἐν Ἀθήναις δέ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θουκυδίδου, ἡ δημαγωγία ἤρξατο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Περικλέους, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς θαυμαστῆς ἐκείνης διοικητικῆς ἀναπτύξεως; εἰς ἣν δὲν ἔφθασέ ποτε ἄλλος λαὸς τῆς γῆς.

Δὲν εἶνε λοιπὸν ἀληθὲς, ὅτι ἡ ἀμάθεια τοῦ πλήθους ἀνοίγει τὸ στάδιον εἰς τὴν δημοκοπίαν. Βεβαίως, ὅταν τὸ πλῆθος δὲν εἶνε νοητικῶς ἀνεπτυγμένον, ἡ δημοκοπία γίνεται ἔργον τοῦ τυχόντος, τῶν χυδαιοτέρων ἀνθρώπων, ὅπως ἐν Νεαπόλει, ὅπου Λαζαρόνος τις, ὁ Μαζανιέλλος, ἐγένετο ἐπί τινας ἡμέρας δικτάτωρ. Ὅπως τὰ ἄτομα, οὕτω καὶ οἱ λοιποὶ κατοπτρίζονται εἰς τὰ ἀντικείμενα τῆς λατρείας αὐτῶν. Τὸ ἀνάστημα τῶν λαῶν μετρεῖται μὲ τὸ ἀνάστημα τῶν δημαγωγῶν του.

Ὅταν ὅμως ὁ λαὸς ἀναπτύσσεται διὰ τῆς μαθήσεως, τότε ἡ δημαγωγία, ὅπως ἐπιτυγχάνῃ τῶν σκοπῶν της, ἀναγκάζεται ν' ἀκολουθῇ τὰς προόδους τῆς κοινωνίας, καὶ νὰ δανείζηται θέλγητρα καὶ ψιμμύθια ἀπὸ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας.

Εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπως ἐξουσιάζῃ τὸν νοημονέστερον τῶν λαῶν, ἡ δημαγωγία εἶχε καταντήσει τέχνη, ἔχουσα τοὺς κανόνας της, ἀποκτωμένη διὰ ποικίλων σπουδῶν καὶ μακρᾶς πείρας. Ἡ δημαγωγία εἶχε γίνει ῥητορική. *Τῆς ῥητορικῆς ηὐξημένης, οἱ δυνάμενοι λεγειν δημαγωγοῦσι*, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης. Τὸ ἐξωτερικὸν ἔνδυμα ἤλλαξεν, ἀλλὰ ἡ οὐσία ἔμεινε πάντοτε ἡ αὐτή. Ἡ κολακεία καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ λαοῦ, ὅτῳ πλέον ἔντεχνος, τόσῳ πλέον ἐπικίνδυνος καὶ βδελυρά.

Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὴν ὡραίαν ἐκείνην εἰκόνα τοῦ κόλακος εἰς τοὺς χαρακτῆρας τοῦ Θεοφράστου; — Ὁ κόλαξ σὲ σταματᾷ καθ' ὁδὸν διὰ νὰ σοῦ εἴπῃ· ἰδὲ πῶς ἀποβλέπουσι πρὸς σὲ οἱ ἄνθρωποι· τοῦτο οὐδενὶ τῶν ἐν τῇ πόλει γίνεται, πλὴν σοί. Εὐδοκίμησας χθὲς εἰς τὴν λέσχην· ἐκάθητο ἐκεῖ πλέον ἢ τριάκοντα ἄνθρωποι, καὶ ἐμπεσόντος λόγου τίς εἴη ὁ βέλτιστος, ὅλοι ὁμοθυμαδὸν ἀπὸ σοῦ ἤρχισαν καὶ εἰς τὸ ὄνομά σου κατέληξαν. Ἐνῷ δὲ σοῦ ὁμιλεῖ ὁ κόλαξ, σὲ πιάνει ἀπὸ τοῦ κομβίου, καὶ ἂν ἰδῇ κλωστίτσαν ἐπικαθίσασαν ἐπὶ τοῦ ἱματίου σου, τὴν ἀφαιρεῖ ἄκροις δακτύλοις. Καὶ ὅταν σὺ ὁμιλῇς, κελεύει καὶ εἰς τοὺς ἄλλους σιωπήν, καὶ ὅταν παύσῃς, σὲ ἐπιδοκιμάζει, καὶ ἂν σοῦ διέφυγε ψυχρόν τι σκῶμμα, ξεκερδίζεται γελῶν. Καὶ ἀγοράσας μῆλα καὶ γλυκίσματα διὰ τὰ παιδία σου, τὰ δίδει εἰς αὐτὰ παρόντος σοῦ καὶ ὁρῶντος, καὶ φιλῶν αὐτὰ ἐκφωνεῖ· *χρηστοῦ πατρὸς νεόττια.* Καὶ ὅταν ὑπάγετε μαζῆ εἰς τὸν ὑποδηματοποιόν, ἐπαινεῖ εἰς αὐτὸν τὸ σχῆμα τοῦ ποδός σου. Ἐπαινεῖ τὴν οἰκίαν σου, ὡς καλῶς ἀρχιτεκτονηθεῖσαν καὶ τὸν ἀγρόν σου, ὡς καλῶς περιτευμένον, καὶ τὴν εἰκόνα σου εὑρίσκει ἐπιτυχημένην καὶ ὁμοιάζουσαν.

Ὁ κόλαξ οὗτος, ὅπως καὶ ἡ ἀλώπηξ ἥτις κολακεύει τὸν κόρακα εἰς τὸν γνωστὸν μῦθον τοῦ Lafontaine, εἶνε αὐτόχρημα φύσις. Ὁ δημοκόλαξ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἦτο ὅλως ῥητορικὴ τέχνη. Δὲν σᾶς φαίνεται ὅμως ἐπίσης κωμικός, ὅπως ὁ κόλαξ τοῦ Θεοφράστου, ὁ Διονύσιος Ἁλικαρνασσεὺς ὅταν εἰς τὸ περὶ *Ῥητορικῆς Τέχνης* πόνημα αὐτοῦ ὁδηγεῖ μεθ' ὅλης τῆς σοβαρότητος τὸν ῥήτορα πῶς πρέπει νὰ πλέκῃ τὸν ἔπαινον τῆς πόλεως καὶ νὰ λέγῃ περὶ τοῦ γένους αὐτῆς, περὶ δυνάμεως τῆς ἐν ταῖς προσόδοις περὶ παιδείας τῶν ἐνοικούντων, περὶ χώρας τῆς ὑποτελοῦς ἀφ' ἧς ἡ πρόσοδος, καὶ ἂν μὲν αὕτη ἦναι πολλή, ὅτι συντελεῖ εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς πόλεως, εἰ δ' ὀλίγη, ὅτι ἡ πόλις ἐπαρκεῖται καὶ μὲ ὀλίγα· καὶ ἂν οἰκιστὴς αὐτῆς ἦν θεός τις ἢ ἥρως· καὶ ἂν ὑπάρχουν καὶ παραμύθιά τινα συνηγοροῦντα ὑπὲρ τῆς πόλεως, οὐδὲ ταῦτα παραλειπτέα· μετὰ ταῦτα περὶ μεγέθους τῆς πόλεως, περὶ κάλλους, περὶ θέσεως εἴτε ἠπειρωτικὴ εἴη, εἴτε

ἐπιθαλάσσιος, ἢ νησιῶτις. *Ἐν ἅπασι δὲ τούτοις μεμίχθω ἡ προτροπὴ καὶ παράκλησις πρὸς εὕνοιαν τῆς πόλεως.*

Δὲν ἠξεύρω κατὰ πόσον ὁ ῥήτωρ, ὅστις ἐξυμνεῖ τὴν πόλιν καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς, καὶ εὑρίσκει ἐν αὐτοῖς ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ ὅλα τὰ προτερήματα, διαφέρει ἀπὸ τὸν κόλακα ἐκεῖνον, ὅστις πρὸ ὀλίγου εὕρισκεν ἐπιτυχημένην τὴν εἰκόνα μας καὶ εὔρυθμον τὸν πόδα μας.

Ῥητορικὴ ὀλεθρία ἥτις ἔφερε τὴν πτῶσιν τῆς Ἑλλάδος! Ἡ κολακεία διαφθείρει τοὐλάχιστον ἓν ἄτομον, ἐνῷ ἡ ῥητορικὴ αὕτη διέφθειρε γενεὰς ὁλοκλήρους. Flatter les peuples est pire que flatter les Ro's λέγει ὁ V. Hugo. L'un est bas; l'autre est lâche. Ὅταν τινὲς ἐκ τῶν διδασκάλων τῆς τοιαύτης ῥητορικῆς, ὁ Καρνεάδης καὶ ὁ Διογένης, μεταβάντες εἰς Ῥώμην ἤρχισαν νὰ δ.δάσκωσι τὴν τέχνην των εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν νεολαίαν, ὁ Μάρκος Κάτων ἐφοβήθη ὡτὰν εἰ ἐπρόκειτο νὰ μεταδοθῇ εἰς τοὺς συμπολίτας του ὁ χειρότερος λοιμός, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν Σύγκλητον ἐμέμφθη τοὺς ἐπιτετραμμένους τὴν ἀστυνομίαν τῆς πόλεως, διότι ἄφιναν νὰ διαμένωτιν ἐκεῖ ὡς ἐπὶ πολὺν χρόνον ἄνδρες οἵτινες *περὶ παντὸς οὗ βούλοιντο ῥᾳδίως πείθειν δύναντται.*

Πῶς ἠδύνατο ὁ Μάρκος Κάτων ν' ἀνεχθῇ καὶ νὰ νοήσῃ κἄν, ὅτι ἡ διακοίνωσις τῶν ἰδεῶν μιᾶς ἐλευθέρας ψυχῆς προς τὴν πατρίδα καὶ τὸν λαὸν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς τέχνη πλάνης καὶ ἀπάτης, ὁ Μάρκος Κάτων, ὅστις ἐσυνήθιζε νὰ λέγῃ παρρησίᾳ τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ συνδιαλέγηται μετὰ τοῦ λαοῦ ἐν τῇ δημοσίᾳ ἀγορᾷ, ὅπως συνδιελέγετο ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συνειδήσεως καὶ τοῦ Θεοῦ;

Τί ἤθελεν εἰπῇ ὁ Καρνεάδης, ἂν τὸν ἤκουε ποτὲ λέγοντα, ἐναντίον ὅλων τῶν κανόνων τῆς ῥητορικῆς, εἰς τοὺς Ῥωμαίους· «ὁμοιάζετε, ὦ συμπολῖται, μὲ πρόβατα· διότι καθὼς »ἑκεῖνα καθ' ἕκαστα μὲν δὲν πείθονται, ὅλα δὲ μαζῆ ἀκο»λουθοῦσι τοὺς ὁδηγούς των, οὕτω καὶ ὑμεῖς ἐκείνους οὓς »θὰ ἐκρίνατε ἀναξίους νὰ λάβητε συμβούλους ἕκαστος κατ' »ἰδίαν, τούτους, εἰς ἓν συνελθόντες, ἀφίνετε νὰ σᾶς ἄγωσι;» Δὲν ἤθελον δὲ ἀνορθωθῆ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς τοῦ Καρνεάδου, ἂν εὑρίσκετο παρὼν ὅταν ὁ αὐτὸς Κάτων ζητῶν νὰ ἐκλεχθῇ Κήνσωρ, ἀντὶ νὰ θεραπεύσῃ διὰ χρηστῶν ἐλπίδων τὸ πλῆθος καὶ νὰ ἑλκύσῃ τὴν εὔνοιαν αὐτοῦ διὰ τῶν συνήθων κολακευτικῶν προγραμμάτων, τοὐναντίον, λέγει ὁ Πλούταρχος, πρὸς οὐδεμίαν ἐνδιδοὺς ἐπιείκειαν, ἀλλὰ τοὺς πονηροὺς ἀπειλῶν ἀναφανδὸν ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ κράζων, ὅτι μεγάλου καθαρμοῦ χρῄζει ἡ πόλις, ἠξίου, ὥστε οἱ πολλοί, ἂν σωφρονῶσιν ἐκλέξωσι μὴ τὸν γλυκύτερον, ἀλλὰ τὸν αὐστηρότατον τῶν ἰατρῶν, καὶ ὅτι τοιοῦτος εἶνε αὐτός, ὅστις τὴν τρυφὴν καὶ τὴν μαλακίαν, ὥσπερ Ὕδραν τέμνων καὶ ἀποκαίων, ἤθελεν εὐεργετήσει τὴν πόλιν;

Βεβαίως νομίζετε ὅλοι, ὅτι ὁ Μάρκος Κάτων δὲν ἐξελέχθη· ἀκούσατε ὅμως τί λέγει ὁ Πλούταρχος· «Οὕτω μέγας »ἦν ἀληθῶς καὶ μεγάλων ἄξιος δημαγωγῶν ὁ Ῥωμαίων »δῆμος, ὥστε νὰ μὴ φοβηθῇ τὸ ἀπότομον καὶ τὸν ὄγκον τοῦ »ἀνδρός, ἀλλὰ ἀπορρίψας τοὺς ἄλλους ὑποψηφίους τοὺς πρὸς »χάριν ἅπαντα ποιήσειν ἐπαγγελλομένους, ἐξελέξατο τὸν »Κάτωνα ὄχι ὡς χαριζόμενος πρὸς αὐτὸν ἐπαιτοῦντα τὴν »ἀρχήν, ἀλλὰ ὡσὰν ὑπακούων αὐτοῦ ἄρχοντος ἤδη καὶ δια»τάττοντος.»

Ἐμνημόνευσα τῶν λόγων τοῦ Κάτωνος ὅπως κοντὰ εἰς τοὺς ποταποὺς δημαγωγούς, σᾶς δείξω τοὺς καλῶς καὶ ὑπερηφάνως πολιτευομένους ῥήτορας. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἀναφέρω καὶ ἐκ τῆς συγχρόνου ἱστορίας ἓν λαμπρὸν τεμάχιον λόγου τοῦ κ. Guizot. Τὰ τοιοῦτα παραδείγματα ὅσῳ σπανιώτερα εἰς τὸν κόσμον, τόσῳ πλέον παρηγοροῦν, κρατύνουν, ἀνυψόνουν τὴν ψυχήν.

Ἰδοὺ τί εἶπε ποτὲ ὁ Guizot εἰς τὴν Βουλὴν τῆς Γαλλίας.

«Ἰδοὺ ποία εἶναι ἡ πολιτική μου, κύριοι. Τίποτε δὲν θέλει μὲ ἀποτρέψει αὐτῆς..... Διεκινδύνευσα ὑπὲρ αὐτῆς ὅ,τι φίλτατον ἔχει ὁ δημόσιος ἄνθρωπος· διεκινδύνευσα τὴν δημοτικότητα.... Ἐνθυμεῖσθε, κύριοι,... ὁ ἔντιμος προαγορεύσας κ. Barrot ἐνθυμεῖται μίαν ἐποχήν, καθ' ἣν συνεβαδίζαμεν, καθ' ἣν ἤμεθα τεταγμένοι ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημαίαν.... Τότε, ἤμην καὶ ἐγὼ δημοτικός· τότε ἀπήλαυσα τὴν εὔνοιαν τοῦ πλήθους· τότε ἤκουσα τὰς ἐπευφημίας αὐτοῦ... Εὐφραίνετο ἡ ψυχή μου πολύ, πολύ.... ἦτο ὡραία, ἦτο γλυκεῖα συγκίνησις... ἀλλὰ τὴν παραίτησα.... ναί, τὴν παραίτησα. Συναισθάνομαι, ὅτι ἡ εὔνοια αὕτη, ἡ δημοτικότης αὕτη δὲν παρακολουθεῖ τὰς ἰδέας, ἃς σήμερον ὑπερασπίζομαι, τὴν πολιτικήν, ὑπὲρ ἧς σήμερον ἀγωνίζομαι. Συναισθάνομαι ὅμως συγχρόνως, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἑτέρα δημοτικότης, ὑπάρχει ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν ἠθικῶν στοιχείων, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ κοινωνία. Χάριν τῆς τοιαύτης ἐμπιστοσύνης ἠγωνίσθην, ἀντὶ τῆς ἄλλης ἐκείνης γοητευτικῆς δημοτικότητος, ἣν ἄλλοτε ἐγνώρισα. Ἐπιθυμῶ τὴν ὑπόληψιν, τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν φίλων τῆς τάξεως, τῆς νομίμου καὶ ἐλευθέρας τάξεως. Ἰδοὺ ποῦ ἀφιέρωσα τὸν βίον μου, ποίαν εὔνοιαν θηρεύω. Αὐτὴ θέλει μὲ παρηγορεῖ δ' ὅλα τὰ λοιπά, καὶ δὲν φθονῶ εἰς κανένα τὴν ἄλλην δημοτικότητα, ὅσον γλυκεῖα καὶ ἂν ᾖ!»

(Ἕπεται συνέχεια).

ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

Ὁ πουλητὴς τῶν καρδιῶν.

Σὰν μωραΐτης ἔμπορος γυρνοῦσε μέσ' τοὺς δρόμους
Κι' ἐρώναζε «Καρδιὲς πουλῶ»!
Ἕνα παιδάκι ξανθουλὸ
Καὶ μὲ φτερὰ 'ς τοὺς ὤμους.

Εὐθὺς ποῦ τ' ἀνεγνώρισα ἐπέταξα σιμά του
Καὶ ἀρχινῶ (μὲ μιὰ χαρά!)
Νὰ ἐξετάζω τρυφερὰ
Τὰ ἐμπορεύματά του.

Πολλαῖς καρδιαῖς μοῦ ἔδειξε καὶ μαγικαῖς κι' ὡραίαις
Ἄλλαις χλωμαῖς, ἄλλαις ξανθαῖς·
«Πάρε, μοῦ εἶπε, ὅποια θὲς
Κ' εἶν' ὅλαις αὐταῖς νέαις!»

Μέσ' 'στὲς ἄμετρηταις καρδιαῖς διαλέγω τότε μία
Γιομάτη χάρι κι' ὀμμορφιὰ
Γιὰ νὰ τὴν κάμω συντροφιὰ,
Χαρά μου κι' εὐτυχία.

«Πόσο, τοῦ λέγω, θὲς γι' αὐτή; Σὰν πόσους θὰ κοστίσῃ
Πόνους, λαχτάραις καὶ καϋμούς;
Πόσους θὰ πάρῃς στεναγμούς;
Τί δάκρυ θὰ κυλήσῃ»!

Ὁ Ἔρως ξεκαρδίστηκε καὶ ὅλος νοστιμάδαις
Φεύγων μοῦ λέγει ὁ σκληρός:
«Πέρασ' ἐκεῖνος ὁ καιρός...
Πουλῶ μὲ τοὺς παράδες!»

Γ. Περδικίδης

ΔΟΥΜΑ ΥΙΟΥ

ΘΕΡΙΝΗΣ ΝΥΚΤΟΣ ΟΝΕΙΡΟΝ

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ὁ ἀόριστος οὗτος θόρυβος μὲ ἀρίπνησεν ὡς ὑπὸ κρότου τηλεβόλου καὶ κατελήφθην ὑπὸ σφοδροῦ τρόμου. Ἔτειναι τὸ οὖς. Οἱ ψίθυροι καὶ οἱ γέλωτες προσήγγιζον ἐρχόμενοι ἀριστερόθεν σὺν τῷ ρεύματι τοῦ ποταμοῦ. Προήρχοντο ἄρά γε ἀπὸ τῆς γῆς ἢ ἀπὸ τοῦ ὕδατος; Ἀναμφιβόλως ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, ἢ ἄνωθεν τούτου, διότι δὲν ἤκουον βηματισμούς. Ὑπέλαβον πρὸς στιγμὴν ὅτι θὰ παρετηρήθη ἡ ἀπόδρασίς μου ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς Κυρίας S**, ὅτι μὲ ἀνεζήτουν, ὅτι ὑπόπτευον ποῦ εὑρισκόμην, βλεποντες τὸ πορθμεῖον προσπελᾶζον τὴν νῆσον καὶ ὅτι μὲ ἀνεζήτουν εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην, ὅτι ἡ ἐλαφρὰ πνοὴ τῆς νυκτὸς μοὶ ἀπέστελλε τοὺς ψιθύρους καὶ τοὺς γέλωτας τῶν ἀνθρώπων τῶν διανοουμένων νὰ μὲ προκαταλάβωσιν.

Ἐν τούτοις ἡ καρδία μου ἔπαλλε σφοδρῶς. Καγχασμὸς ἀργυρόηχος ἐπρόδιδε γυναῖκα μεταξὺ τῶν ψιθυριζόντων τούτων. Ἀναμφιβόλως θὰ ἦτο ἡ Ζαζὰ μετὰ τοῦ κηπουροῦ. Θὰ μὲ ἴδε πιθανῶς εἰσχωρήσαντα ἐντὸς τῆς καλύβης ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης τὸ διεισδῦον καὶ ἀργυροστίζον ὅλας τὰς κοιλότητας· ἐγέλα δὲ ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῆς ἐπ' αὐτοφώρῳ καταλήψεως ἣν μοὶ παρεσκεύασεν. Ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ μὲ ἴδωσιν, διότι ἐκρυπτόμην ὄπισθεν τῶν σανιδωμάτων τῆς καλύβης καὶ παρετήρουν διὰ τῶν χασμάδων τῶν στροφέων τῆς θύρας.

Σχεδὸν ταὐτοχρόνως ἤκουσα τὸν θόρυβον σώματος, καταπίπτοντος ἐν τῷ ὑδατι. Ὁ γέλως ἐξερράγη σφοδρότερον. Ἓν Σσσσ... ἀπήντησεν εἰς τοῦτον καὶ ἡ σιγὴ ἐπεκράτησεν. Εἶτα θόρυβος ἑτέρου σώματος καταπίπτοντος ἐν τῷ ὑδατι, ἢ μᾶλλον κυλινδουμένου ἐν τῷ ποταμῷ ἠκούσθη. Μὴ ἦτο ἄρά γε δυστύχημα; Μὴ συνέβη ἔγκλημα; Διηπόρουν. Ἀλλ' ἂν ἐτελεῖτο ἔγκλημα ἢ συνέβαινε δυστύχημα πρὸς τί οἱ γέλωτες; Τότε διεῖδον διὰ τῶν σανίδων λέμβον κενὴν μὲ πλευρὰς εὐρείας ἐκ ξύλου δρυὸς ἀνοικτόχρου, ἧς αἱ κῶπαι διωλίσθαινον ἐν τοῖς ὕδασιν. Εἰς τὴν πρύμνην ὑπῆρχεν ἰκρίωμα ἐκ σανιδώματος κεκαλυμμένου δι' ἐρυθροῦ ἐριούχου, ἐξ οὗ ἠδύνατό τις νὰ ριφθῇ ἐν τῷ ποταμῷ, κάτωθεν δὲ πρὸς τὰ ἔξω κλιμακὶς προσηρτημένη παρὰ τὸ πηδάλιον καὶ ἀπωτέρω εἰς τὴν ἀντανάκλασιν τῶν ἀκτίνων, τῶν σχηματισθεισῶν ἐκ τῆς πτώσεως τοῦ τελευταίου σώματος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων καὶ στιλβουσῶν ὡς ἕδρας κρυσταλλίνου σώματος, διέκριναν δύο κεφαλάς, τὴν μὲν ἀνδρικὴν πωγωνοφόρον, μελάχρουν ὡς καὶ κόμην ἐν χρῷ κεκαρμένην, τὴν δὲ ἑτέραν γυναικείαν, ξανθὴν ἀναλελυμένην τὴν κόμην ἔχουσαν καὶ διακυματιζομένην ὄπισθεν αὐτῆς. Ἦσαν οὗτοι ἀνὴρ καὶ γυνή, οἵτινες ἐλούοντο τὴν νύκτα διὰ νὰ ἀναπνεύσωσι πᾶσαν τὴν δρόσον τοῦ ἀέρος καὶ ἀπολαύσωσιν ὅλην τὴν ἡδονὴν τοῦ λουτροῦ, ὅλας τὰς γοητείας τῆς μονώσεως καὶ ἵνα ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἀνήκουσιν αὐτοῖς ὡς ἐπόθουν καὶ ἐγώ.

Συνεκράτουν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν πνοήν μου. Συνεκέντρωσα ὁλόκληρον ἐμαυτὸν καὶ ἔμενον ἀκίνητος. Δὲν ἐπεθύμουν νὰ διαταράξω τοῦτον τὸν ἄνδρα καὶ ταύτην τὴν γυναῖκα εἰς τὰς διαχύσεις των ὡς δὲν ἐπεθύμουν νὰ διαταραχθῇ ἐν τῷ γοητευτικῷ ὁράματί μου.

Ἡ λέμβος διολισθαίνουσα κατὰ μικρὸν ἐγκαρσίως ἔμελλε νὰ περιέλθῃ πρὸ τοῦ χάσματος τῆς καλύβης μου καὶ τότε ἴσως θὰ ἠδυνάμην νὰ διακρίνω καὶ ἀναγνωρίσω τὰς φυσιογνωμίας τῶν δύο λουομένων, οἵτινες παρηκολούθουν τὸ ἀκάτιον καὶ οἵτινες ἀναμφιβόλως ἦσαν κάτοικοι τοῦ τόπου. Ὁ Ἀνὴρ ἐκολύμβα ὡς ἀληθὴς θαλασσινὸς θεός, τὸ στῆθος σχεδὸν ἐκτὸς τοῦ ὕδατος πλήρης λαμπηδόνων διαχεομένων ὑπὸ τῆς σελήνης ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ τῶν βραχιόνων του.

Αἴφνης κατέδυσεν ὑπὸ τὴν σύντροφόν του, ἥτις τῷ ἔτεινε τὰς χεῖρας, τὴν ἥρπασεν ἐν τῷ ἅμα καὶ ἐξηφανίσθησαν ἀμφότεροι. Δὲν εἶδον ἢ τὸ ἀκάτιον ἐπί τινα δευτερόλεπτα, «Ἡ Σελήνη ἔλαμπε παίζουσα μὲ τὸ κῦμα» ὡς εἶπεν ὁ ποιητὴς τῶν Ἀνατολικῶν ἀσμάτων. Αἱ δύο κεφαλαὶ ἐνεφανίσθησαν ὁμοῦ πλησίον ἡ μία τῆς ἄλλης περιβεβλημέναι ἐν τῇ πλουσίᾳ κόμῃ τῆς γυναικὸς καὶ συγκεχυμέναι εἰς φύλλωμα ἀναδῦσαν ἐκ τῶν μυχῶν τοῦ ποταμοῦ. Ἡ γυνὴ αὕτη ὡς καὶ ὁ ἀνὴρ ἐφαίνοντο κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν ἐν τῇ ἀληθῇ αὐτῶν ὑποστάσει. Ἐν τούτοις εἴτε διότι αὕτη ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην ἀναπαύσεως, εἴτε διότι καὶ ἡ ἡδυπάθειά της ἐπόθει ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ ριπίσματα τοῦ ὕδατος διὰ τῶν θωπειῶν του ἀέρος ἀπηλλάγη τοῦ συνοδοῦ της καὶ δι' ἑνὸς ἐναγκαλισμοῦ ἐδράξατο τῆς ἐκκρεμοῦς κλιμακίδος τῆς ὄπισθεν τῆς λέμβου καὶ ἀνελθοῦσα δύο ἢ τρεῖς βαθμίδας, ἐκαθέσθη πρὸς στιγμὴν ἐπὶ τῆς τελευταίας καὶ ἀφοῦ ἀπετίναξε τὴν κόμην ἐξέτεινε τοὺς βραχίονας ὄπισθεν καὶ περιεπλέξασα αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ σανιδώματος, ἀρίνουσα τὰς κνήμας κρεμαμένας κατὰ μῆκος τῆς κλίμακος. Ὠπισθοδρόμησα ἀκουσίως ἰδὼν αὐτὴν γυμνήν. Εὐτυχῶς ἡ Ἄρτεμις αὕτη δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὲ ἴδῃ καὶ νὰ μὲ μεταβάλῃ εἰς ἔλαφον καὶ τὴν ἀπεθαύμαζον μετὰ παλμῶν καρδίας, οὓς ἠδύνατό τις ν' ἀκούτῃ ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός.

(Ἕπεται τὸ τέλος). **Ν.**

ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ ΤΗΣ

Εἴκοσι χρόνια πέρασαν κ' εἶχα κλειστὸ τὸ στόμα,
Μὰ τώρα ποῦ σ' ἀγκάλιασε τ' ἀχόρταγο τὸ χῶμα,
Μπορῶ καὶ 'γὼ στὸ μνῆμά σου ν' ἀρθῶ νὰ γονατίσω
Καὶ γιὰ φιλὶ δυὸ δάκρυα στὴ σάρκα σου ν' ἀφίσω!

Κανένας νόμος τῶν νεκρῶν τὴ χώρα δὲν ὁρίζει,
Στὸν ὕπνο τους κατάκρισι καμμιὰ δὲν τοὺς φοβίζει
Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ στὴς νύχτες σου δὲ θέλω νᾶσαι μόνη
Δυὸ στέφανα μᾶς χώρισαν, μιὰ πλάκα μᾶς ἑνώνει.

Σμύρνη — Καρσιακάς

Δημ. Σιδεροκαστρίτης

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ ΝΑΣΙΟΥ

(Εἰκὼν ἐκ τοῦ ᾠδικοῦ).

Ἐκεῖ κάτω, πέρ' ἀπὸ τὸ χωριό, 'ς τὸ δασωμένο ῥίζωμα τοῦ βουνοῦ, σιμὰ 'ς τὴ βρύσι, πρωΐ πρωΐ, ἀχάραγα, ἔχουν στήσει χορὸ κυριακάτικο, γύρω 'ς ἕνα ξύλινο κανάτι φτιασμένο ἀπὸ μυρωμένο ἔλατο καὶ χορεύουν ὅλαις ἡ εὔμορφαις καὶ λυγερὲς βλαχοποῦλες, μὲ τὴς πειὸ καθάριες φορεσιές τους· ἔχει μέσα τ' ἀμίλητο νερό, ποῦ θὰ λουσθῇ ὁ γαμ-

βρός, ὁ γιὸς τοῦ πάρεδρου, ποῦ παντρευότανε τὴν ἡμέρα ἐκείνη.

— Νὰ κι' ὁ Νάσιος ἔρχεται, σκύβει μιὰ ἀπὸ τὴ; παρθένες τοῦ χοροῦ καὶ λέγει ς' τὴ διπλανή της, σ' ἕνα κορίτσι μὲ δυὸ μάτια γρίζα καὶ λαμπερά, ποῦ ἔχυναν ἀγνὴ καὶ ἀπαλὴ ματιὰ κάτω ἀπὸ τὴς δυὸ ὁλόμαυρες καμάρες, ποῦ ζωγράφιζαν τὰ φρύδια της ἐπάνω στ' ἀπάρθενο μέτωπό της.

— Τὸν εἶδα, εἶπεν ἡ Μάρθα, τὸ πεζὸ εὔμορφο καὶ πεζὸ φρόνιμο κορίτσι τοῦ χωριοῦ, σωστὴ νοικοκυροῦλα, δίχως ὑπερηφάνεια, δίχως ψεύτικη ἐπίδειξι, ποῦ ὅλαις ἡ μητέρες τὸ 'χουν παράδειγμα, γιὰ τὴν γλυκειά της τὴν καρδιὰ καὶ τὴν τυρλὴ ὑπακοή, ποῦ ἔχει ς' τὴν μητέρα της καὶ τὰ δυό της χείλη, ποῦ ἦσαν πεζὸ κόκκινα ἀπὸ τὴ χρυσοκεντημένη ζώστρα της, ἔχασαν τὸ χρῶμά της καὶ μιὰ κρυφὴ τρεμοῦλα ἐχύθη 'ς τὴν ψυχή της.—Τί ἔπαθε; τί εἶχε; κι' αὐτὴ δὲν ἤξευρε, γιατὶ ποτὲ δὲν τῆς ἐμίλησεν ὁ Νάσιος, ποτὲ δὲν τῆς εἶχε δείξει ἀγάπη, μὰ ὅταν τὸν ἔνοιωθε μέσα ς' τὴν καρδιά της μία ἔξαφνη ζέστη, μία ἄγνωστη ἀνατριχίλα καὶ κάποια κρυφὴ δύναμι, τῆς ἐσταμάτοῦσε τὸ νοῦ.

— Αἴ, πῶς ἔγεινες ἔτσι; τῆς λέγει ἡ φίλη της, θὰ σὲ νοιώσῃ ὁ κόσμος.

— Ἄφες με Ἀνθοῦλά μου· τὸ ζεύρω πῶς εἶμαι ἀνόητη, σοῦ τὸ εἶπα χίλιες φορές, μὰ δὲν ξεύρω τί παθαίνω, δὲν μπορῶ νὰ κρατήσω τὴν καρδιά μου, γιατί κάποια μυστικὴ φωνὴ μοῦ λέγει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔχει μὲ τὴ ζωή μου, μὲ τό ῥιζικό μου, νὰ κάμῃ. .

— Σῶπα καὶ μᾶς κυττάζει, εἶπε σιγὰ ἡ Ἀνθοῦλα.

Ἡ Μαρθα ἐσήκωσε τὰ μάτια της νὰ κυττάξῃ, μὰ ς' ἂν ἀντίκρυσε τὰ μαῦρα μάτια τοῦ Νάσιου, ἔγεινε κόκκινα ς' ἂν φωτιὰ κι' ἐσφίχθη ἡ καρδιά της, ποῦ 'νόμισα πῶς θὰ σπάσῃ.

Ὁ Νάσιος λεβεντόπαιδο εἴκοσι χρόνων, μ' ἕνα μικρὸ κατάμαυρο μουστάκι, μὲ κατάλευκη φουστανέλλα, μὲ χρυσοκεντημένο φερμελογέλεο καὶ ὁλόμαυρα ζουρὰ μαλλιά, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ εἶδε τὰ κρυφομιλήματά τους, κάτι ὑπωπτεύθη, ἐπροχώρησε μ' ἕνα γέλοιο κρυφὸ εὐχαριστημένου ἀνθρώπου κι' ἐμβῆκε 'ς τὸ χορὸ ἀνάμεσα 'ς τὴς δύο. Ἔπιασε τὸ χέρι τῆς Μάρθας κι' ἐπῆρε τὸ βῆμα τοῦ χοροῦ, μὰ σὲ λίγο ἔγεινε κρύο ς' ἂν κρύσταλλο τὸ μικρὸ χεράκι τῆς Μάρθας κι' ἔτρεμε τόσο φανερά, ποῦ ὁ Νάσιος χωρὶς νὰ κάμῃ σωστὸ γύρο 'ς τὸ χορό, ἔρυγε κι' ἐπῆγε κι ἐκάθητε συλλογιτμένος κάτω ἀπ' τὴ μεγάλη καρυδιά, ἐκεῖ σιμὰ 'ς τὴ βρύσι, γιατὶ δὲν ἔνοιωθε τὰ πόδια του γερά. Ἀκούμβησε τὸ κεφάλι του 'ς τὸ χέρι του καὶ τὰ μάτια του χωρὶς νὰ θέλῃ ἐκύτταζαν τὸ λυγερὸ κορμὶ τῆς Μάρθας, τὸ νάζι ποῦ 'χε 'ς τὸ χορό, κι' ἀνεκάλυπτε ὅλαις τὴς χάρες κι' ὅλη τὴ γλύκα ποῦ εἶχεν ἡ Μάρθα 'ς τὴ μορφή της, ἐν ᾧ ὁ νοῦς του ἐζητοῦσε νὰ εὕρῃ γιατί ἡ Μάρθα ἔτρεμε, τί τάχα ἐκρυφομίλησε μὲ τὴν Ἀνθοῦλα. Καὶ ς' ἂν ἐσταμάτησε 'ς τὴ σκέψι, πῶς ἠμποροῦσε νὰ τὸν ἀγαπᾷ, τοῦ ἐφάνη τόσο γλυκειὰ ἡ ἰδέα, ποῦ ἐφούσκωσαν τὰ στήθια του ἀπὸ μιὰ ἀπαλὴ θέρμη, ὥστε ἐστέναζε χωρὶς νὰ τὸ νοιώσῃ τόσο βαθειά, ποῦ τὸ πονηρὸ μάτι τῆς Ἀνθούλας ἐκαρφώθη ἐπάνω του καὶ τὸν ἔκαμε νὰ κατεβάσῃ τὰ μάτιά του.

— Σ' ἔνοιωσε Μάρθα, εἶπε ἡ Ἀνθοῦλα, μὰ κι' αὐτὸς μοῦ φαίνεται πῶς δὲν εἶναι καλλίτερα ἀπὸ σένα, κύτταξε ἀναστεναζει.

Τὸ αἷμα ἀνέβη καὶ πάλι 'ς τὸ πρόσωπο τῆς Μάρθας, μ' αὐτὴ τὴ φορὰ ἀπὸ ντροπή, γιατί ἐπροδόθη τὸ μυστικό της· τὰ μάτια της δὲν ἔβλεπαν πλέον, ἐτράβηξε τὴν Ἀνθοῦλα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τῆς εἶπε, πᾶμε, θὰ πέσω.—Ἐβγῆκαν ἀπὸ τὸ χορό, ἐστάθησαν λίγο παράμερα, ὡς νὰ συνέλθῃ καὶ χωρὶς νὰ γυρίσῃ νὰ δῇ 'πίσω της καμμιά, ἔφυγαν γιὰ τὸ χωριό.

Ὁ Νάσιος τὴν εἶδε νὰ φεύγῃ, μὰ ἐπερίμενε μιὰ ἀκόμη ματιὰ καὶ 'ς ἂν δὲν ἐγύρισε νὰ τὸν ἰδῇ, ἔνοιωσε τόση πίκρα 'ς τὴν ψυχή του, ποῦ τὰ μάτια του ἐγέμισαν δάκρυα.

Σὲ λίγο ἔφυγαν ὅλοι μὲ τὸ νερό, κι' ἔμεινεν ὁ Νάσιος ς' τὴν ἴδια στάσι, μὲ τὴν ἄγνωστη ἐκείνη λύπη ς' τὴν ψυχή, ἄρωνος καὶ βυθισμένος σὲ σκέψεις.

Ὁ ἥλιος μόλις εἶχε βγῆ· ἡ ὥρα ἦτο γλυκειὰ καὶ τόσο ἥσυχη, ἡ δροσιὰ κρεμότανε ς' ἂν διαμαντόπετρες ς' τὰ φύλλα τῆς καρυδιᾶς, ποῦ ἕνα μυρωμένο ἀπαλὸ ἀγέρι τὰ ἐσάλευε, κάποια καρδερίνα κρυμμένη μέσα 'ς τὸ διπλανὸ κλαρὶ ἔψαλλεν ἐρωτευμένη κι' ἀπὸ μακριὰ ἀκουγότανε ἡ καμπάνα τῆς λειτουργίας, ποῦ 'ξάπλωνε τὴ μελαγχολική της ἀντήχησι γύρω ς' τοὺς ἀγροὺς καὶ ς' τὰ πλάγια.

Πρώτη φορὰ ὁ Νάσιος ἔνοιωσε τὴ γλύκα τοῦ κάμπου καὶ τῆς μοναξιᾶς, πρώτη φορὰ τοῦ ἐφαίνετο τόσο μελαγχολικὸς καὶ τόσο ἅγιος ὁ ἦχος τῆς καμπάνας, ποῦ ἔφθανε μισοσβυσμένος ἕως αὐτὸν καὶ γιὰ πρώτη φορὰ μέσα 'ς τὴν ψυχή του ἐζωντάνεψε τὸ ἐγώ του καὶ τοῦ ἐγέμιζε τὰ σπλάγχνα ἕνα ἄγνωστο βούρκωμα, μιὰ ἀκατανόητη πίκρα σμιγμένη μὲ γλύκα, βουτηγμένη 'ς τὴ λαχτάρα.

Ἐκύτταξε πέρα κατὰ τὸ χωριὸ καὶ εἶδε τὴ Μάρθα μιὰ φορὰ ἀκόμη 'ς τὸ γύρισμα τοῦ δρόμου, ἐκεῖ κοντὰ 'ς τὴς λεύκες, ποῦ ἔστρεψε μιὰ φορὰ νὰ ἰδῇ πίσω της, μὰ ἦτο τόση ἡ ἀπόστασις, ποῦ δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἐννοήσῃ ποιὸν ζητοῦσε ἡ ματιά της μέσα 'ς τὴ συνοδεία.

Ἔμεινεν ἐκεῖ πολλὴν ὥρα ἀκίνητος· μιὰ ἐπίστευε πῶς τὸν ἀγαποῦσε κι' ἔνοιωθε *κρυφὴ λαχτάρα* 'ς τὴ ψυχή του, μιὰ ὄχι κι' ἐγέμιζαν τὰ μάτια του· μὰ ἔξαφνα, 'ς ἂν νὰ ἐτίναξε ἀπ' ἐπάνω του κάποιο βάρος, 'ς ἂν νὰ ἔσβυσε κάποια κακὴ ὀπτασία, 'ς ἂν νὰ εὕρηκε ἐκεῖνο ποῦ 'ζητοῦσε ἡ ψυχή του, ἐσηκώθη ψιθυρίζωντας μ' εὐχαριστημένο πρόσωπο—πιστεύω πῶς μ' ἀγαπᾷ, μὰ κι' ἂν ὄχι, θὰ μ' ἀγαπήσῃ· 'ς ἂν γυρίσω μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ στρατιώτης θὰ γείνῃ δική μου: εἶν' εὔμορφο καὶ καλὸ κορίτσι, ἡ μητέρα μου τὸ λέγει τόσον καιρὸ τώρα, ὅτι γιὰ μιὰ τέτοια κόρη ἐχάριζε τὸν ἕνα της γιό.

Ἐτράβηξε κατὰ τὸ χωριό, μὰ ἡ καρδιά του κάτι ἤθελε εἶχε κάποια κρυφὴ ἀνυπομονησία, 'ς ἂν κάτι νὰ τῆς ἔλειπε κι' ἐτάχυνε τὸ βῆμά του, ἐν ᾧ χίλιες ἐλπίδες ἐζωντάνευαν τὰ ὄνειρά του κ' ἔδιναν σάρκα 'ς τὰ λόγια τῆς μάνας του, ποῦ ἔχυναν ἀνέκφραστη χαρὰ 'ς τὰ στήθια του κι' ἐξανοιγόντουσαν 'ς ἀπαλὸ μὰ βαθὺ ἀνάσασμα.

Χωρ'ς νὰ τὸ ἐννοήσῃ, βυθισμένος 'ς τὰ ὄνειρά του ἔφθασε 'ς τὸ σπῆτι τοῦ γάμου, ἐκεῖ ποῦ 'νόμιζε πῶς θὰ τὴν ξαναιδῇ· ἐκύτταξε γιὰ τὴν Μάρθα μὰ δὲν ἦτο ἐκεῖ καὶ χωρ'ς σκοπὸ ἐγύρισε περίλυπος κάτω 'ς τὴ βρύσι, καὶ μὲ τὴν ἴδια θέρμη κι' ἀγωνία τῆς ψυχῆς ἔμεινεν ἐκεῖ, ὅσο ποῦ ὁ ἥλιος ἔφθασε κατάκορφα.

II

Εἶναι ἡ ἡμέραις τῶν Χριστουγέννων. —Ἡ νύκτα εἶναι ἄγρια καὶ βρέχει ἀκατάπαυτα — ὁ οὐρανὸς σκεπασμένος μὲ μαῦρα σύγνεφα σκεπάζει ὁλόγυρα τὴ φύσι καὶ κρύβει σ' ἀτέλειωτη σκοτεινιὰ τὴς ὁροσειρές. Τίποτα ἄλλο δὲν ἀκούεται μέσα 'ς τὸ ἄγριο σκοτάδι, παρὰ τὸ μούγγρισμα τοῦ βοριὰ κι' ἡ φωνὴ τῶν σκοπῶν τῆς φυλακῆς, ποῦ ἐπαναλαμβάνει κάθε μισὴ ὥρα τὸ φύλα·ες 'γρηγορεῖτε.

Ὁ Νάσιος μέσα 'ς τὸ φυλακεῖο ἔχει καθήσει κοντὰ 'ς τὸ τραπέζι τοῦ ἀρχιφύλακος—ἕνα ἀσθενικὸ φῶς φωτίζει τὸ δωμάτιο κι' ἕνα μαγγαλάκι ποῦ 'χει μέσα τρία, τέσσερα, μισοσβυμένα, κάρβουνα, ἀγωνίζεται νὰ θερμάνῃ ὅλους τοὺς φρουροὺς καὶ λίγο-λίγο χάνει τὴν θέρμη του καὶ τὴν ἀναλαμπή του.

—Γιὰ δὲν κοιμᾶσαι βρὲ Νάσιο 'ρώτησε μιὰ φωνή, κατ' ἀπὸ μιὰ στρατιωτικὴ κουβέρτα;

— Τί νὰ κοιμηθῆς ἀδελφέ; τό 'χω καλήτερα νὰ μὴ κοιμηθῶ, μοῦ 'ρχεται κακὸ νὰ μὴν εἶμ' ἀπόψε 'ς τὸ χωριό.

— Αἴ καϋμένε καὶ σύ, μὲ τὴν πρωτη τοὺς ἀφίνουμε γειά, ἐπανέλαβε ἡ φωνὴ τοῦ μισοκοιμημένου στρατιώτου καὶ μετεβλήθη σὲ βαθὺ ρουχαλιτό.

—Ναὶ μὰ ἡ χωρτὲς περνᾶνε—πάει κι' ἡ σημερινή, εἶναι ἑπτὰ ἡ ὥρα, εἶπε ὁ Νάσιος καὶ περίλυπος ἔγειρε ν' ἀκουμβήσῃ 'ς τὸ τραπέζι, ἐν ᾧ ὁ νοῦς του πετοῦσε 'ς τὸ φτωχικὸ σπιτάκι τους, 'ς τὴ θερμὴ φωτιὰ τῆς γωνιᾶς τους καὶ 'στὰ χρυσᾶ ὄνειρα, ποῦ τρεῖς μῆνες τώρα ἐθέρμαιναν τὰ στήθια του κι' ἀναγάλλιαζαν τὴν ψυχή του, ὄνειρα ποῦ τὰ γένναγε ἡ λαχτάρα τῆς ἀγάπης ἡ ἐλπίδα, ἡ ἀνυπομονησία, τοῦ γυρισμοῦ.

Κάποιος μπῆκε 'ς τὸ φυλακεῖο μὰ ὁ Νάσιος δὲν ἄκουσε τίποτα, τόσο ἦτο ἀφῃρημένος καὶ 'σὰν τοῦ 'φώναξε τ' ὄνομά του, ἐτινάχθη ὅλος κι' εὑρέθηκε ὀρθός.

—Μπά, σὺ εἶσαι Κώστα;—τί νέα;

—Ἔχεις ἕνα γράμμα ἀπὸ τὸ χωριό.

—Σὲ καλό, εἶπεν ὁ Νάσιος κι' ἄρπαξε τὸ γράμμα μ' ἀνησυχία, ἔσχισε τὸ φάκελλο, ἐπλησίασε 'ς τὴν ἄφεγγη λάμπα τοῦ θαλαμίσκου καὶ μὲ λαχτάρα, 'σ' ἂν νὰ προησθάνετο τὴν συμφορά, ἐδιάβασε αὐτό, ἐν ᾧ ὁ κομιστὴς ἔφευγεν.

Ἀδελφέ μου Νάσιο,

Δὲν σοῦ ἔγραψα γρηγορώτερα, γιατὶ τὸ πρᾶγμα ἦτο ἐξαφνικὸ καὶ ἐγνώριζα πῶς δὲν μποροῦσες νὰ πάρῃς ἄδεια, (ἂν τὰ καταφέρῃς καὶ ἔλθῃς πολὺ θὰ εὐχαριστηθῶ) ὅτι τὴν Κυριακὴ γίνεται ὁ γάμος μου μὲ τὴν κόρη τῆς Καραστάθενας, τὴ Μάρθα.

Τὸ συμπεθεριὸ τὸ ἔκαμε ἡ μάνα μας μὲ τὴν πεθερά μου· τὰ ἐτελείωσαν τὴν πέμπτη, χθές.

Σοῦ εὔχομαι καὶ 'ς τὰ δικά σου μὲ μιὰ τόσο καλὴ 'ς ἂν τὴν Μάρθα μου καὶ σὲ φιλῶ.

Ὁ ἀδελφός σου
Δῆμος

Υ. Γ. Μὲ συγχωρεῖς γιὰ τὴν συντομία ποῦ σοῦ γράφω, μὰ βιάζομαι νὰ τελειώσω τόσαις φασαρίες ποῦ ἔχει ἕνας γάμος.

Ὁ ἴδιος

Τὸ γράμμα ἔπεσεν ἀπὸ τὰ χέρια του, τὰ μάτια του ἔγασαν τὴν γλυκάδα τους, μιὰ ἄγρια λάμψη τὰ ἐφώτισε καὶ ἡ καρδιά του ἐσρύχθηκε μεσ' 'ς τὰ στήθια του τόσο, ποῦ ὅλο τὸ αἷμα ἀνέβη 'ς τὸ πρόσωπό του. Ἐσήκωσε τὸ χέρι του, ἐκτύπησε τὸ μέτωπό του κάθιδρο καὶ φλογιτμένο καὶ 'ς ἂν νὰ μὴ μποροῦσε νὰ σταθῇ 'ς τὰ πόδια του, ἐσωριάστηκε ἐπάνω 'ς τὴν καρέκλα, 'ς ἂν ἕνας ὄγκος ἀδρανής, 'ς ἂν κεραυνόπληκτος καὶ μόνον ἡ φρυσκωμένη ἀναπνοή του ἔδειχνε πῶς ἦτο ζωντανός.

Πανδρεύεται; πανδρεύεται σήμερα; τὴν ἡμέρ' αὐτή; κι' ἐγελάσθηκα καὶ τὴν ἀγάπησα μ' ὅλη μου τὴν καρδιά, μ' ὅλη *τὴ λαχτάρα* τῆς ψυχῆς μου, καὶ δὲν μ' ἐσυλλογίσθη διόλου; ἐψιθύριζε ὁ ἔρημος Νάσιος ἐξηντλημένος, ἐν ᾧ τὸ λαιμό του ἐσφυγγε κάποια κρυφὴ δύναμις ποῦ τοῦ 'πνιγε τὴ φωνὴ καὶ τὰ μάτια του ἔτρεχαν 'ς ἂν μικροῦ παιδιοῦ.

Ἔμεινε 'ς τὴν ἴδια κατάστασι μὲ πλάνο βλέμμα ἀρκετὴ ὥρα, μὰ ἔξαφνα, εἶνε καιρός, εἶνε καιρὸς, ἀκόμη, εἶπε, ποιὸς ξεύρει;.....καὶ τὰ μάτια του ἔλαμψαν, 'ς ἂν νὰ ἐπέρασε κάποια φοβερὴ ὀπτασία ἀπὸ ἐμπρός του, κάποια σκέψι ἀπὸ τὸ νοῦ του, ποῦ τοῦ 'καψε τὰ σωθικά. Ἐπετάχθη ἐπάνω 'ξαγριωμένος, ἐπέταξε τὰ λουριά του, ἔρριψε τὸν μανδύα του καὶ, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν ἰδῇ, γιατὶ ὅλοι ἐκοιμῶντο, ἐρρίφθη ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ φυλακείου καὶ ς' ἂν τρελλὸς ἤρχισε νὰ τρέχῃ.

— Ὀκτὼ ὧραις εἶνε μακρυὰ τὸ χωριὸ ἀπὸ τὴν πόλι, ἡ ὥρα εἶνε ἑπτὰ βραδυ, ἔλεγε, ἂν προφθάσω ποιὸς ξεύρει, καὶ μὲ ταχύτητα σιδηροδρομικὴν ἄφησε ὀπίσω του καὶ τὰ τελευταῖα μικρὰ σπιτάκια τῆς πόλεως Χ.

Ἔτρεξεν ἐπάνω 'ς τὸ δημόσιο δρόμο λίγη ὥρα, ἔπειτα ἐπῆρε τὸ μονοπάτι καὶ 'ς ἂν νὰ εἶχε φτερὰ 'ς τὰ πόδια, ποῦ τοῦ τὰ 'δυνάμωνα τὸ πεῖσμα καὶ ἡ λαχτάρα, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐλπίδα τῆς εὐτυχιάς, ἀνέβη τὸ διάσελο. Ὁ νοῦς του εἶχε σταματήσῃ, τίποτα ὡρισμένο δὲν εἶχεν ἀποφασίσῃ, οὐδὲ ἤξευρε τί θὰ ἔκαμνε, 'ς ἂν ἔφθανεν ἐκεῖ. Ἔτρεχε, ἔτρεχε, ἀλλὰ ὁ δρόμος ἦτο ἀτελείωτος καὶ ἡ νύκτα φρικτὴ καὶ ὅταν ἔφθασε 'ς τὴν κορφὴ ἐπάνω μὲ μορφὴ παράφρονος, τὸ χιόνι ἄρχισε νὰ πέφτῃ σιγὰ σιγά, 'ς ἂν τουλοῦπες μαλλὶ καὶ μιὰ ἀτελείωτη ἀσπρίλα ἐθάμβωσε τὰ μάτια του. Τὸ σκοτισμένο του λογικό, ὁ κόπος καὶ ἡ λαχτάρα του, χίλιες φοραὶς τὸν ἔκαμαν νὰ πέσῃ καὶ δίχως νὰ αἰσθανθῇ τὸν πόνο καὶ τὴν κούρασι, ἐσηκωνότανε γιὰ νὰ πάρῃ μὲ περισσότερη ταχύτητα τὸ δρόμο του.

Σ' τὴς 2 1)2 τὰ μεσάνυκτα ἐπῆρε τὸν κατήφορο τοῦ χωριοῦ· ἀπὸ ψηλὰ μέσα 'ς τὸν κάμπο τὸν κάτασπρο ἀπὸ τὸ χιόνι, ἔβλεπε τοῦ χωριοῦ του τὴς καλύβες, ἀγνάντεψε καθαρὰ τὸ σπῆτί τους κι' εἶδε τὸ φῶς, ποῦ ἔχυναν τὰ παράθυρα ἔξω.

— Γλεντοῦν ἀκόμη, εἶπε, δόξα σοι ὁ Θεός, ἔφθασα 'ς τὸν καιρὸ καὶ ἡ γλυκειὰ ἐλπίδα ποῦ 'γεννήθηκε μέσ 'τὰ στήθια του, ἐφώτισε τὸν σκοτισμένο νοῦ του κι' ἔδιωξε τὴν ἀπελπισιά, ποῦ 'ς ἂν ἐφιάλτης, ἐβάρυνε τὰ στήθια του. Ἔκαμε δυὸ στροφὲς ἀκόμη, ἐπῆρε τὸ μικρὸ μονοπάτι τοῦ μανδριοῦ κι' εὑρέθη 'ς τὴ βρύσι, ἐκεῖ ποῦ γιὰ πρώτη φορὰ ἔνοιωσε τὴ λαχτάρα τῆς ἀγάπης, ἐκεὶ ποῦ γιὰ πρώτη φορὰ ἐγέμισε τὴν ψυχή του ἀπὸ γλυκεία ἀνατριχίλα ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ γυναῖκα. Ἐβούρκωσαν τὰ μάτια του ἀπὸ δάκρυα καὶ τὸ φουσκωμένο ἀπὸ τὴ λύπη στῆθός του ἀνακουφίσθη μιὰ στιγμὴ ἀκόμη, ἀπὸ τὴν γλύκα ποῦ χύνει ἡ ἀνάμνησις περασμένης στιγμῆς εὐτυχισμένης.

Εἶδε τὴν ἴδια καρυδιὰ καταφορτωμένην τώρα ἀπὸ χιόνι, δίχως ἕνα φύλλο καὶ χωρὶς νὰ σταματήσῃ τὸ δρόμο του, γιατὶ ἡ κάθε στιγμὴ ἦτο ἀνεκτίμητη, ἐσκέφθη, 'ς ἂν φθάσῃ, νὰ πέσῃ 'ς τὰ πόδια τ' ἀδελφοῦ του, νὰ κλάψῃ καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ ν' ἀφίσῃ τὴν Μάρθα, τὴν μόνη του παρηγοριά, τὸ πεζὸ γλυκό του ὄνειρο, ποῦ τόσον καιρὸ τώρα τὸν ἐπλάνευε μὲ ἄγιους πόθους. μ' ἄγιαις συγκινήσεις. Ἡ καρδιά του ἐφτερούγιζε μέσ 'ς τὰ ὄνειρα τῆς ἐλπίδας καὶ 'ς τὴ λαχτάρα τῆς Μάρθας, 'ς αὐτὴ τὴν ἄφθαστη δύναμι, ποῦ τὸν ἔκαμε νὰ μὴ αἰσθανθῇ τὸ κρύο, τὸν βοριὰ καὶ τὴν κούρασι ἕως ἐκείνην τὴν ὥρα.

Ἔβλεπε πλέον καθαρὰ τὸ σπῆτί τους, ποῦ μέσ' ἀπὸ τὸ παράθυρο ἐχύνετο ἔξω τὸ φῶς, 'ς ἂν χρυσῆ λουρίδα ἐπάνω 'ς τὸ λαμπερὸ χιόνι καὶ τὰ σκυλιὰ τοῦ χωριοῦ ἀνεβασμένα 'ς τὴς μάνδρες βαρυὰ ἐγαύγιζαν τὸν παράδοξον ἐπισκέπτη, ποῦ ἐτολμοῦσε σ' ἐκείνη τὴν ὥρα τῆς νύκτας νὰ τρέχῃ 'ς ἂν φάντασμα 'ς τοὺς χιονισμένους ἀγρούς.

Δύο λεπτὰ τὸν ἐχώριζαν ἀκόμη ἀπὸ τὴν εὐτυχία, ἀπὸ τὴν Μάρθα, καὶ ἡ ἰδέα αὐτή, ὅτι ἐπανεύρισκε τὴν χαρὰ ποῦ 'νόμιζε γιὰ πάντα χαμένη, τὸν ἔκαμε νὰ αἰσθανθῇ τόση συγκίνησι, τόση ἀγαλλίασι, ὅση ποτὲ δὲν εἶχε αἰσθανθῇ. Ἐσάλευε ὁ νοῦς του καὶ δάκρυα χαρᾶς ὕγραιναν τὰ φλογισμένα καὶ ξηρὰ ἐκ τῆς ἀγωνίας, τοῦ δρόμου καὶ τῆς λύπης χείλη του, ποῦ ἐκινήθησαν μυστηριωδῶς νὰ εὐλογήσουν τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη διεσκέλιζε τὸ φράχτη τοῦ λαχανοκήπου τους, ὅτε τὸ παράθυρο τοῦ δωματίου τοῦ Δήμου ἤνοιξε καὶ εἶδε 'ς τὸ ἀσθενικὸ φῶς ποῦ ἔχυνε τὸ κανδῆλι τοῦ εἰκονίματος τὴν σκιὰ τοῦ ἀδελφοῦ του νὰ πλησιάζῃ 'ς τὸ παράθυρο καὶ νὰ κενώσῃ τὸ πιστόλι του, εἰς τὸν βαρὺ κρότον τοῦ ὁποίου ἀντήχησε τ' ἀντικρυνὸ βουνὸ καὶ τὰ σκυλιὰ ἐδιπλασίασαν τὰ γαυγίσματά τους.

Τὸ σημεῖον εἶχε δοθῆ, ἡ Μάρθα δὲν ἦτο παρθένα πλέον.

Ἐστάθη ἀκίνητος, 'ς ἂν νὰ τὸν ἐκάρφωσε 'ς τὴ γῆ κεραυνὸς τὴν στιγμὴν ἐκείνη *καὶ τὰ ὅπλα τοῦ στρατῶρος* ὅλα ἂν ἀδιάζανε μέσα 'ς τὴν καρδιά του, μεγαλείτερο πόνο δὲν θὰ ἔνοιωθε.— Μ' ἄγρια λάμψι ματωμένη ἡ ματιά του ἀντίκρυσε τὸ γελαστὸ καὶ χαρούμενο πρόσωπο τοῦ ἀδελφοῦ του 'ς τοῦ πιστολιοῦ του τὴν λάμψι, τὰ μαλλιά του ὠρθώθησαν, ἐγέμισαν φωτιὰ τὰ στήθη του, ἡ φωνή του ἐκόλλησε 'ς τὸν λαιμό του, τὰ δάκτυλά του ἐξέσχισαν τὰ κουμπιὰ τοῦ ἀμπέχονου, 'χωθήκανε 'ς τὴς σάρκες του καὶ ματωμένα ζητοῦσαν ν' ἀνοίξουν τὸ κουφάρι του· ἤθελε ν' ἀναπνεύσῃ. ἤθελε ἀέρα, γιατ' ἐπνίγετο. Ἔκαμε ἕνα βῆμα, ἕνας στεναγμὸς τοῦ ἐξέσχισε τὰ σπλάχνα κι' ἐσωριάσθη ἄφωνος καὶ χλωμὸς μέσ' τὸ λευκὸ στρῶμα τοῦ χιονιοῦ, ποῦ τοῦ 'στρωσε ἡ νύχτα, γιὰ νὰ δεχθῇ τὰ ἀθῶα ὄνειρα καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ Νάσιου.

Τὴν ἐπομένη τὸν νῦρανε νεκρὸ — ὁ γιατρὸς ἐβεβαίωσε ὅτι ἡ καρδιά του εἶχε σπάσῃ. — Κανεὶς δὲν ἔμαθε τὸ μυστικό του κανεὶς δὲν ἐγνώρισε πῶς εὑρέθη ἐκεῖ — μὰ 'ς τὸ χρόνο ἐπάνω τὴν ἴδια νύχτα, τὴν ἴδια ὥρα, ἡ ἔρημη Μάρθα ξεψύχησεν ἀπὸ μαρασμό, κι' εὑρήκανε 'ς τὰ χέρια της τὸ φυλακτὸ τοῦ Νάσιου.

Τρίπολις τὴν 20 Δεκεμβρίου 1898.

Μ. Γ. Πετρόπουλος

ΠΙΚΡΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΑΓΡΥΠΝΙΑ

Γῆς νύχτας οἱ συλλογισμοὶ εἶναι γιὰ μένα χρόνοι
Καὶ βλαστημῶ τὴν τύχη μου ὅπου δὲν ξημερώνει.

Δημῶδες

Μὲς τὴν ἀπέραντη νυχτιὰ
Δὲν 'μπόρεσα νὰ κλείσω μάτι
Μέσα στὰ στήθημου φωτιὰ
Μὲς τὴν καρδιά μου εἶχα κάτι
Μὲς τὴν ἀπέραντη νυχτιὰ
Δὲν 'μπόρεσα νὰ κλείσω μάτι.

Τοῦ κάκου πάλευ' ἡ ψυχὴ
Τοῦ κάκου πάλευε τὸ σῶμα
Νὰ βροῦν μιὰ στάλ' ἀναψυχὴ
Στὸ ἔρημο, στὸ κρύο στρῶμα
Τοῦ κάκου πάλευ' ἡ ψυχὴ
Τοῦ κάκου πάλευε τὸ σῶμα.

Μὲς τὸ σκοτάδι τὸ βαθὺ
Καρτέραγα νὰ ξημερώσῃ
Νὰ φύγῃ ὁ πόνος νὰ χαθῇ
Τὸ στῆθός μου νὰ ξαλαφρώσῃ
Μὲς τὸ σκοτάδι τὸ βαθὺ
Καρτέραγα νὰ ξημερώσῃ.

Ἄχαρη νύχτα κ' ἡ ζωὴ
Νύχτα βουβὴ καταραμένη
Μέσα στοῦ Κόσμου τὴ βοὴ
Αἰώνιο κῦμα θὰ διαβαίνῃ
Ἄχαρη νύχτα κ' ἡ ζωὴ
Νύχτα βουβὴ καταραμένη.

Ἄγρια νύχτα — μαύρη Γῆ —
Ἄχ! πότε πιὰ θὰ ξημερώσῃ
Τοῦ Νέου Κόσμου ἡ αὐγὴ
Ὅπου ποτὲ δὲν θὰ νυχτώσῃ;
Ἄγρια νύχτα — μαύρη Γῆ —
Ἄχ! πότε πιὰ θὰ ξημερώσῃ
Ἡ ἀξημέρωτη αὐγὴ
Τὴ μαύρη Γῆ νὰ σαβανώσῃ;

Ναύπλιον Νοέμβριος 1898

Μητσος Παπαδπύρου

ΧΟΡΟΣ ΜΕΤΗΜΦΙΕΣΜΕΝΩΝ

(EUGÈNE FOURRIER)

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

— Ξεύρεις τί πρέπει νὰ κάμῃς κ. Πεταρόλ; Εἶπεν ἡ κυρία εἰς τὸν κ. Πεταρόλ.

— Ὄχι, ἀπεκρίθη αὐτός.

— Πρέπει νὰ δώσῃς χορὸν μετημφιεσμένων.

— Καὶ γιατί;

— Γιὰ νὰ κάνουμε τοὺς δὲ Σαὶν-Φρυσκίνου νὰ σκάσουν ἀπὸ ζήλεια.

Ἂς εἴπωμεν ἀμέσως ὅτι οἱ Πεταρὸλ καὶ οἱ δὲ Σαὶν-Φρυσκίνου εἶνε φίλοι καὶ δὲν ἀποχωρίζονται· διὰ τοῦτο κατὰ βάθος ἀπηχθάνοντο οἱ μὲν τοὺς δὲ ἐγκαρδίως καὶ δὲν ἄφιναν ποτὲ περίστασιν νὰ βλάψῃ καὶ ταπεινώσῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Ὅταν ἔπασχεν ὁ εἷς ὁ ἄλλος ἠγάλλετο. Οἱ Πεταρὸλ ἦσαν βιομήχανοι καὶ ἐκέκτηντο ἐργοστάσιον κομβίων ἀπὸ χρωματιστὸ γυαλί, τοῦ «ἀθραύστου» κομβίου, τὸ ὁποῖον παρὰ τὸ ὄνομά του ἐθραύετο ὡς γυαλί, ὅταν τὸ ἄφιναν νὰ πέσῃ. Οἱ Πεταρὸλ ἦσαν πλούσιοι. Οἱ δὲ Σαὶν-Φρυσκίνου δὲν ἦσαν: ἔζων γλισχρῶς μὲ μικρὸν εἰσόδημα εἰς εὐτελῆ οἰκίσκον, τὸν ὁποῖον ἀπεκάλουν πομπωδῶς «μέγαρον».

— Ναί, ἐπανέλαβεν ἡ κ. Πεταρόλ, νὰ δώσωμεν ἕνα μπὰλ-μασκέ, τὰ μέσα μας τὸ ἐπιτρέπουν καὶ θὰ κάμουμε τοὺς δὲ Σαὶν-Φρυσκίνου νὰ λυσσάξουν!

Ὁ κ. Πεταρόλ, φύσις παθητική, ὑπέκυπτε πάντοτε εἰς τὸ ἥμισύ του.

— Θὰ στοιχίσῃ τὰ μαλλιὰ τῆς κεφαλῆς μας, ἀντέτεινε δειλῶς.

— Τί μπορεῖ νὰ σοῦ κάμῃ αὐτό; Τὸ εἰσόδημά σου αὐτὴ τὴ χρονιὰ εἶνε μεγάλο. Σκέψου ὅτι ἔχουμε νὰ ἀποκαταστήσουμε κορίτσι, καὶ εἶνε δεκαεπτὰ χρόνων.

— Ἂς δώσωμεν μπὰλ-μασκέ, εἶπεν ὁ κ. Πεταρὸλ ὑποτασσόμενος.

— Πρέπει ἀμέσως νὰ τυπώσωμεν τὰ προσκλητήρια.

Ὁ κ. Πεταρὸλ μετέβη εἰς τὸ γραφεῖόν του καὶ συνέταξε σχέδιον προσκλήσεως, τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὴν σύζυγόν του:

«Ὁ Κύριος καὶ ἡ Κυρία Πεταρὸλ σᾶς παρακαλοῦν, ὅπως εὐκρεστηθῆτε νὰ τιμήσετε διὰ τῆς παρουσίας σας τὸν χορὸν μετημφιεσμένων, τὸν ὁποῖον θὰ δώσουν τὴν Πέμπτην 15 Μαρτίου».

— Τέλειον! ἀνέκραξεν ἡ κ. Πεταρόλ.

Τὴν ἑπομένην ἤτις ἦτον ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐδέχετο ἡ Κα Πεταρόλ, ἡ Κα δὲ Σαὶν-Φρυσκίνου ἦλθε νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ.

— Πῶς εἶσθε ἀγαπητὴ ὡραία; Ἀνέκραξεν ἡ Κα Πεταρόλ. Ἔχομεν ἕνα αἰῶνα νὰ σᾶς ἰδοῦμε.

Καὶ ὅμως τὴν εἶχεν ἴδει τὴν προτεραίαν.

— Τὸ ἴδιο καὶ μὲ σᾶς, ἀπεκρίθη ἡ κ. δὲ Σαὶν-Φρυσκίνου· γίνεσθε ἀκριβοθώρητοι ὡσὰν τὰς ὡραίας ἡμέρας.

— Πόσον εἶσθε ἀγαπητὴ ἀροῦ ἤλθετε μὲ τέτοιον ἄχρεῖον καιρόν· αὐτὸ εἶνε θυσία.

— Ἤλθα μὲ ἀμάξι· δέταξα νὰ ζεύξουν τὸν ἀγγλικὸν φαέθοντα. Καὶ ὁ φαέθων ἦτον ἀρχαῖα ἅμαξα μὲ δύο τροχούς.

«Εἶνε ὥρα νὰ τῆς ἀναγγείλω ὅτι δίδομεν χορόν», εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ Κα Πεταρόλ.

Καὶ μὲ φωνὴν γλυκεῖαν.

— Πόσον εἶμαι εὐτυχὴς ποῦ σᾶς εἶδον, ἀγαπητὴ ὡραία, διὰ νὰ σᾶς γνωστοποιήσω ὅτι δίδομεν χορὸν μετημφιεσμένων.

Ἐσιώπησε διὰ νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος.

Ἡ Κα δὲ Σαὶν-Φρυσκίνου ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ ὑπτία, ἀλλ' ἀντέσχε καί, κρύπτουσα τὴν ὀργήν της δι' ἑνὸς μειδιάματος.

— Ἀλήθεια; Ὦ! ποία ἰδέα!

— Εἶνε ἰδέα ἰδική μου, εἶπεν ἡ Κα Πεταρὸλ ἐλπίζω ὅτι θὰ εἶσθε ἐκ τῶν ἡμετέρων.

— Μὲ μεγίστην εὐχαρίστησιν. Χορὸς Μετημφιεσμένων!

— Θεέ μου, ναὶ δὲν ἔδωκε ποτὲ κανεὶς χορὸν εἰς Μπορνύ. Ὁ σύζυγός μου ἐκέρδισε πολλὰ χρήματα ἐφέτος καὶ πρέπει νὰ ἀφίσωμεν ὀλίγον τὸ ἐμπόριον καὶ νὰ εὐχαριστήσωμεν τοὺς φίλους μας.

— Αὐτὸ εἶνε ἴδιον καλῆς ψυχῆς, εἶπεν ἡ Κα δὲ Σαὶν—Φρυσκίνου, τῆς ὁποίας τὴν καρδίαν κατέτρωγεν ἡ ζηλοτυπία. Ἀπεχαιρέτησε τὴν φίλην της καὶ ἐπέστρεψεν ὡς βόμβα εἰς τὸν οἶκόν της. Συνήντησε ἐμπρός της τὸν σύζυγόν της.

— Δὲν ξεύρεις τὰ νέα; Τοῦ ἐφώναξεν ἀροῦ τὸν παρετήρησε καλά· οἱ Πεταρὸλ δίδουν χορὸν μετημφιεσμένων.

— Λοιπὸν τί; δικαίωμά των εἶνε.

— Δικαιωμά των; ἐκραύγασεν ἡ Κα δὲ Σαὶν-Φρυσκίνου καὶ δὲν βλέπεις ὅτι τὸ κάνουν διὰ νὰ μᾶς ταπεινώσουν· διὰ νὰ δώσουν ἀξίαν εἰς τὴν κόρην τους πρὸς βλάβην τῆς Ἀδελαΐδος; Ἡ Ἀδελαὶς ἦτον ἡ μοναχοκόρη τῶν δὲ Σαὶν-Φρυσκίνου.

— Θὰ προσκαλέσουν ὅλην τὴν πόλιν, προσέθεσε χορὸν μετημφιεσμένων! Αὐτοὶ οἱ κατασκευασταὶ κομβίων: Εἶνε γελοῖον τοῦτο! Ἄνθρωποι προελθόντες ἐκ τοῦ μηδενός!

Ἡ Κα δὲ Σαὶν-Φρυσκίνου ἦτο τὸ γένος Καμπασύ.

Θὰ μοῦ εἰπῆτε ὅτι τοῦτο σᾶς εἶνε ἀδιάφορον. Καὶ εἰς ἐμὲ ἐπίσης.

Ἐπανέλαβε.

— Δὲν κινεῖσαι; Τί στέκεις αὐτοῦ σὰν πέτρα.

— Σκέπτομαι.

— Τί;

— Τὸ μέσον νὰ καταρρίψω τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν Πεταρόλ.

— Δόξα σοι ὁ Θεός!

— Ναὶ νὰ τοὺς παίξω ἕνα ὡραῖον παιγνίδι. Ἔχω ἓν σχέδιον.

— Θὰ κάμῃς νὰ ἀναβληθῇ ὁ χορός!

— Θὰ κάμω νὰ ἀποτύχῃ· αὐτὸ εἶνε καλλίτερον.

Ὁ κ. δὲ Σαὶν-Φρυσκῖνος ἦτο πρώην ἀκόλουθος πρεσβείας. Υἱὸς διπλωμάτου, ἀνετράφη ἐν τῇ διπλωματίᾳ· ὅθεν τῷ ἔμενε κατεργαρία καὶ διπροσωπία τὴν ὁποίαν μετεχειρίζετο πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν προσωπικῶν του μνησικακιῶν. Ἐταπείνωσε τὴν φωνὴν καὶ ἐξήγησε τὸ σχέδιόν του εἰς τὴν σύζυγόν του. Θὰ ἦτο καλόν, διότι ἡ Κα δὲ Σαὶν-Φρυσκίνου ἀνέκραξε μὲ τόνον σαρδώνειον.

— Καὶ τώρα θὰ γελάσῃ καλὰ ὅποιος θὰ γελάσῃ τελευταῖος.

Ἐὰν δὲν ἔχετε δυσκολίαν, θὰ τελειώτωμεν μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς τὸ πρῶτον μέρος.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΕΝΑΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

Ἤτανε νύχτα· μόνος μου ἐ'γὰ μείνει
Πρώτη φορὰν· ὁ ὕπνος μου εἶχε φύγει·
Ἄκουα κάτι μέσα μου νὰ σβύνῃ
Καὶ τοῦ θανάτου αἰσθάνομουν τὰ ρίγη.

Ἔνοιωθα γύρω ἡ μοναξιὰ ν' ἀφίνῃ
Τὴν ἄγρια πνοή της καὶ νὰ πνίγῃ
Ὅ,τι ἀπὸ σένα ὡς τὴν ὥρα ἐκείνη
Ἔμεν' ἐκεῖ χαρὰ νὰ φέρνῃ ὀλίγη.

Ἔκλαιγα ὥραις ἄμετραις· χτυποῦσα
Τὰ στήθεια μου· σ' ἐφώναζα νὰ σώσῃς
Τὸν ἔρωτά μας, ποῦ ἄρρωστο θωροῦσα.

Μὰ σὺ ποιὸς ξέρει ποῦχες ξενυχτήσει....
Καὶ τὸ πρωΐ, σὰν ἦλθες νὰ μοῦ δώσῃς
Βοήθεια, ὁ ἔρως εἶχε ξεψυχήσει.

ΦΑΡΜΑΚΙ

Ἐνῷ γλυκὰ μὲ τὸ κρασί μου σμίγει
Ἡ δόλια μου καρδιὰ χαρὰ φευγάτη,
Τὸ θαμπωμένο μου ἀπ' τὸν πόνο μάτι
Ὠχρὴ τὴν ὄψη σου ξανοίγει.

Ἐφάνηκες ἐκεῖ μπροστά μου πάλι
Σὰν τὴ φορά, ποῦ σ' εἶδα πρῶτα-πρῶτα
Μὲς στὰ θαμπὰ τῆς Ἐκκλησίας φῶτα,
Γλυκειά, μὲ εὐσπλαχνίας κάλλη.

Σὰν λύπη ἁγνὴ τὸ πρόσωπό σου χύνει
Γιὰ μὲ καὶ δάκρυ ἀπ' τὰ μάτια βγαίνει,
Ποῦ πέφτει στὸ κρασί.... Καταραμένη!
Φαρμάκι τὸ κρασί μου ἐγίνη.

Ἠλίας Π. Βουτιεριδης

(Ἀπὸ τὴν προσεχῶς ἐκδιδομένην συλλογὴν **«Σύννεφα»**)

PH. E. LEGRAND

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΤΟΥ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΥ ΦΩΒΕΛ

(Συνέχεια· ἴδε προηγ. φύλλον)

Δ'.

Τῇ 12 Ἀπριλίου 1821, ὁ Φωβὲλ μεταδίδει τῷ ἐν Σμύρνῃ συναδέλφῳ αὐτοῦ, Δαυΐδ, τὰς πρώτας εἰδήσεις τῆς ἐπαναστάσεως: στίφη σχηματίζονται εἰς τὸν Μωρέαν, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τοῦ Κοτρώνη (sic) ὁ ἐπίσκοπος τῶν Πατρῶν ὕψωσε τὴν σημαίαν τοῦ σταυροῦ· οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι οἱ ἐπαναστάται διεσκορπίσθησαν ἐν τῇ πρώτῃ μάχῃ, οἱ δέ, τοὐναντίον, ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐγκαταλείπουσι τὴν ὑπαιθρον χώραν καὶ κλείονται ἐν τοῖς φρουρίοις· οὐδεὶς ἐπίσημος ἄγγελος δύναται πλέον νὰ φθάσῃ· οἱ Ἕλληνες ὁδηγούμενοι ὑπό τινος ἀγᾶ, κατέχουσι τὰ στενὰ τοῦ ἰσθμοῦ καὶ κωλύουσι παντὶ τὴν διάβασιν. Τάρταρός τις φέρων τὰς ἐπιστολὰς ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ. Ἐν Ἀθήναις μεγάλη ἐπικρατεῖ ταραχή· οἱ Τοῦρκοι, μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων διαμένουσιν ἐν τῷ φρουρίῳ, ἔνθα ἐλλείψει οἰκιῶν, κοιμῶνται ἐν ὑπαίθρῳ· περιπολίαι διατρέχουσι τὰς συνοικίας· οἱ Ἕλληνες συναθροισθέντες ἐσπευσμένως ὡρκίσθησαν πίστιν εἰς τοὺς κυρίους αὐτῶν· αἱ φυλακαὶ ἠνεῴχθησαν, σῖτος διενεμήθη τοῖς πτωχοῖς· τὸ πᾶν ἠρεμεῖ ἔτι, ἀλλ' ἔκρηξις ἀναμένεται ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν· ἐν τῇ κρισίμῳ δὲ ταύτῃ περιστάσει ἀναγκαῖον θὰ ἦτο ἐὰν ἐστάθμευεν ἐν Πειραιεῖ γαλλικόν τι πλοῖον. Αἱ ἡμέραι παρέρχονται, ὁ τρόμος αὐξάνει (2)· οἱ Ἕλληνες φοβούμενοι μήπως συλληφθῶσιν ὡς ὅμηροι πληροῦσι τὰς οἰκίας τῶν φράγκων· τὰ ἐργαστήρια εἶναι κεκλεισμένα, αἱ ὁδοὶ ἔρημοι· οἱ ἐπαναστάται, ἐστρατοπεδευμένοι εἰς Μενίδι διακόπτουσι πᾶσαν συγκοινωνίαν καὶ ἀπειλοῦσι ν' ἀποκλείσωσι τὴν πόλιν καὶ νὰ λιμοκτονήσωσιν αὐτήν. Κατέλαβον δὲ αὐτὴν τῇ 7 Μαΐου περὶ τὰ χαράγματα 2,000 ἀγρόται ἐκ τῶν ἐγγὺς χωρίων, κακῶς ὡπλισμένοι καὶ ἄνευ τάξεως, ἔχοντες ὡς ἀρχηγὸν Ἕλληνά τινα ὑπηρετήσαντα ἐν Ῥωσσίᾳ· κατέλαβον ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἅπαντα τὸν περίβολον. Ἡ ἀκρόπολις προσεβλήθη· ἀπεκρούσθησαν δὲ ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῇ Τούρκων· εἴτε ὅμως ἐξ ἀδεξιότητος, εἴτε ἐπίτηδες αἱ σφαῖραι ἔπιπτον κατὰ προτίμησιν ἐπὶ τῶν προξενείων· μία τούτων κατέστρεψε τὴν οἰκίαν τοῦ Φωβέλ· ἔθραυσε ἐν τῷ δωματίῳ ἕνα *σοφᾶ* καὶ κατέπεσε πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μὴ δυνάμενος νὰ παραμείνῃ ἐπὶ πλέον, ὁ Φωβὲλ παρέλαβε τὰ ἀρχεῖα, τὰ νομίσματα καί τινας τῶν ἀρχαιοτήτων αὐτοῦ, καὶ ἐπιβιβασθεὶς ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν 23 Ἀπριλίου καταπλευσάσης εἰς Πειραιᾶ (gabare) Lioune, μετέβη εἰς Κέω· πολλοὶ φράγκοι συνῳδευσαν αὐτὸν ἀναχωροῦντα. Τὸ παράσημον τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς τὸ δοθὲν αὐτῷ κατὰ τὴν ἐξορίαν ταύτην, ἐνεθάρρυνεν ἴσως αὐτὸν νὰ ὑπομείνῃ ταύτην· πάντως ὅμως ἡ φρόνησις, ἰσχυροτέρα τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ἐπανίδῃ τὸ ἑαυτοῦ μουσεῖον ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ παραμείνῃ ἐνταῦθα. Εὐθὺς ὡς ἡ πόλις ἀνεκτήθη ὑπὸ τῶν Τούρκων (ἀρχὰς Αὐγούστου) ἔθεντο εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ πλοῖον ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς Ἀττικήν· ἀλλ' ὅμως προετίμησε ν' ἀναμείνῃ, ἐρευνῶν τὴν νέαν αὐτοῦ διαμονήν, παρατηρῶν τὰ διὰ τοῦ ὁρίζοντος διερχόμενα πλοῖα, φιλοσοφῶν ἐπὶ τῆς πιθανῆς ἐκβάσεως τῆς ἐπαναστάσεως, ἥτις οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον ἐνέπνεεν αὐτῷ ἐνθουσιασμόν (1): «ἀνεχώρησαν ἐκ Κέω τῇ 3 Σεπτεμβρίου, γράφει ἐν ταῖς σημειώσεσιν αὐτοῦ, 40 ἄνδρες διὰ τὸν Μωρέαν, μετὰ σημαίας, ἐν μελαίνῃ στρατιωτικῇ στολῇ μέχρι τῶν γονάτων ἐξικνουμένῃ. εἶδός τι πίλου μετὰ γείσου, φέροντος ὑπὲρ αὐτὸν κεφαλὴν νεκροῦ, καὶ τὰς λέξεις *Ἐλευθερία ἢ θάνατος*· ἡ σημαία ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν ὁριζοντίων λωρίδων, ἐρυθρᾶς, μελαίνης καὶ λευκῆς, διαπερωμένης ὑπὸ σταυροῦ μέσῳ δύο κλάδων φοίνικος· τὸ ἕτερον μέρος φέσει τὸν φοίνικα ἀναθρώσκοντα ἐκ τῆς τέφρας αὐτοῦ. Ὁπωσδήποτε ὁ ἐνθουσιασμὸς πολὺ ἠλαττώθη, οἱ δὲ φρόνιμοι παραδέχονται ὅτι ἡ ἐπιχείρησις αὕτη ἐγένετο ἀσυνέτως, ἐξετελέσθη ἄνευ θάρρους, ὅτι ἡ ἐλαφρότης καὶ ἡ δειλία εἶναι ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἔθνους τούτου, τοῦ νομίσαντος ὅτι θ' ἀποτινάξῃ τὸν ζυγόν, ὅτι δὲ θὰ καταστραφῇ, ἐὰν μὴ δράμωσι πρὸς βοήθειάν του.... Δυστυχεῖς Ἕλληνες! σᾶς ἄγουσιν εἰς τὸ σφαγεῖον! καὶ τοῦτο εἶναι ἀληθέστατον, διότι εἰς τὸ σφαγεῖον ἐξέδειραν οἱ Τοῦρκοι τοὺς ὀλίγους Ἕλληνας τοὺς εὑρεθέντας ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτῶν.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅτε ἐφαίνετο ὅτι ἀποκατέστη ἡ ἡσυχία, ὁ Φωβὲλ ὅστις ἐπόθει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Γαλλίαν, (2) ἀπεφάσισε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ. Ἡ ἀφιξίς του ἐγένετο πομπική (3). Ὁ σταυλάρχης τοῦ πασᾶ ὡδήγησεν ἵππους εἰς Πειραιᾶ, οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Guerriere, τοῦ Estafette, τοῦ Olivier ἐν ἐπισήμῳ στολῇ ἀνῆλθον εἰς τὴν πόλιν· βεζυρικὴ ἐπιστολή, ἧς ἦσαν κομισταί, ἀνεγνώσθη εἰς τὸν *μεκερέ* καὶ μεγάλην ἐνεποίησεν αἴσθησιν. Ὁ Φωβὲλ ἐχάρη εὑρὼν τὸ μουσεῖον αὐτοῦ σῷον καὶ ἀκέραιον, τὴν δ' οἰκίαν σχεδὸν ἄθικτον, ἐν ᾧ πολλαὶ ἄλλαι ἦσαν κατεστραμμέναι· ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ ἀνεγνώρισε τὴν μεγάλην ὑπόληψιν, ἣν ὁ προξένος τῆς Γαλλίας, ἐνέπνευσε εἰς τοὺς Τούρκους. Οἱ ἀρχηγοὶ συνέδραμον αὐτὸν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν κλαπέντων τινῶν ἀντικειμένων, ἀπεζημίωσαν δ' αὐτὸν διὰ τὴν ἀπώλειαν ἄλλων τινῶν· ἐδώρησαν αὐτῷ βοῦς καὶ πρόβατα. Τὰ πάντα ἔβαινον αἰσίως μέχρι τῆς 17 Νοεμβρίου. Τότε οἱ ἐπαναστάται ἐπανῆλθον εἰς Ἀθήνας, ἡ δὲ κατάστασις μετεβλήθη: εἰς τὸν ἀπεσταλμένον βασιλέως «ὅστις ἔσωζεν αὐτοὺς κατὰ χιλιάδας», οἱ Ἕλληνες οὐδὲν ἀποδίδουσιν ἐκ τῶν δημευθεισῶν περιουσιῶν τῶν Τούρκων πρὸς οὓς οὗτος ἔχει δανείσει χρήματα· «εὑρίσκομαι εἰς δυσχερεστάτην θέσιν», ἐπάνεται ἀφελῶς ὁ Φωβέλ. Ἀπουσίασε καθ' ὅλον τὸν Ἰανουάριον. Ἐπανελθὼν εὗρε τὰ πράγματα εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ τῶν Ἑλλήνων μῖσος αὐτοῦ κατ' οὐδὲν ἐμειώθη.

Ὁ Pouqueville διὰ περιπαθοῦς ὕφους περιγράφων τὴν κατάστασιν τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸ 1822, ἀναφέρει περὶ αὐτόπτου μάρτυρος ὅστις «διέσπειρε τὸν ἰὸν τῆς μᾶλλον βδελυκτῆς συκοφαντίας κατὰ τῶν ἀρεοπαγιτῶν καὶ τῶν χριστιανῶν» (1)—τοῦ ἀναισθήτου, γράφει, ψευδὴς φιλοσοφία πρὸ πολλοῦ διέφθειρε τὴν καρδίαν: διὸ δὲν δύναται νὰ ἐπιδείξῃ αἴσθημά τι γενναῖον ὑπὲρ ἐκείνων οἵτινες ἐπεκαλοῦντο ὑπὲρ

(2) Ἐπιστολαὶ τοῦ Φωβὲλ τῇ 19 Ἀπριλίου, 7—8 Μαΐου (μεταβιβασθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Δαυΐδ τῇ 27 Μαΐου) ἐν τοῖς προξενικοῖς φακέλλοις τῆς Σμύρνης.

(1) Ἡμερολόγιον τηρούμενον ἐν Κέῳ, VIII 2 fo 18-22.

(2) Τοῦτο δηλοῦται ἐκ τινος ἐπιστολῆς τοῦ Δαυΐδ πρὸς τὸν Φωβὲλ γραφείσης τῇ 30 Ἰουλίου 1821: «Πρέπει νὰ διέλθητε διὰ Σμύρνης, πρὶν ἐπανίδητε τὴν Γαλλίαν· μὴ σᾶς πτοῇ ἡ λοξοδρομία αὕτη· δὲν θὰ σᾶς κρατήσωμεν ἐπὶ πολύ· χαῖρε, καλὴν ἐπιτυχίαν, πλουτίσατε τὴν πατρίδα διὰ τῶν ἐργασιῶν καὶ τῆς παρουσίας σας....»

(3) Papiers. II, fo 48-49.

(1) Histoire de la régénération de la Grèce, τόμ. Γ', 410 (ἔκδοσις 1825).

ἑαυτῶν τὴν θειότητα τοῦ Χριστοῦ». Δὲν ἔχω ἀνὰ χεῖρας τὸ φύλλον τοῦ Spectateur Oriental (ἀρ. 48. 19 Ἀπριλίου 1822), τὸ ὁποῖον ὑπαινίσσεται ὁ Pouqueville· ἀλλ' εἶμαι σχεδὸν βέβαιος ὅτι ὁ ἄπιστος οὗτος θὰ ἦτο αὐτὸς οὗτος ὁ Φωβέλ. Ἐν πᾶσι περιπτώσει, ἔκ τινων σωζομένων τεμαχίων ἐπιστολῶν, πᾶν ἄλλο φαίνεται ἢ συμπαθὴς πρὸς τοὺς ἐπαναστάτας «τοὺς ἀχρείους ἐφόρους» τοὺς κατασκευαστὰς κωδίκων, καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν τοὺς φιλέλληνας». Ἐν παρόδῳ ἀναφέρω, γράφει τῇ 26 Φεβρουαρίου τῷ κ. Latour-Maubourg (II, f° 49), ὅτι κακῶς γνωρίζουσι τὸ οὐτιδανὸν τοῦτο ἔθνος, παρ' ᾧ οὔτε πατριωτισμός, οὔτε τιμή, οὔτε θάρρος ὑπάρχει· ἡ λεηλασία μόνον ὁπλίζει αὐτούς, ψυχρότατα δὲ χρησιμοποιοῦσι τὰ ὅπλα των σφάζοντες γυναῖκας καὶ παῖδας· εἶναι ἀνειλικρινεῖς καὶ οὐδόλως τηροῦσι τὸν λόγον αὐτῶν. Εἰς Τριπολιτζᾶν—ἥτις δὲν ἐκυριεύθη ἐξ ἐφόδου, ἀλλ' ἐκ προδοσίας, κατὰ παράβασιν τῆς ἀνακωχῆς, — δύο ἡμέρας μετὰ τὴν λαμπραγωγίαν τῆς πόλεως, 2,000 γυναῖκες ἃς ἐξέδιον ὅπως μὴ φθείρωσι τὰ ἐνδύματά των, ἀνηλεῶς ἐσφάγησαν ὑπὸ τῶν ἀνάνδρων Ἑλλήνων.

Διὰ προδοσίας ὡσαύτως οἱ κάτοικοι τοῦ Ναυκρίνου ἐσφάγησαν ἐπὶ τῆς νήσου Σφακτηρίας, ὡς ἄλλοτε οἱ Ἀθηναῖοι. Οἱ τῆς Κορίνθου οἵτινες παρεδόθησαν ἐμπιστευθέντες εἰς τὸν λόγον αὐτῶν ἐσκυλεύθησαν ἅμα ἐξῆλθον τοῦ φρουρίου καὶ ἐστιβάχθησαν φύδην μύγδην, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία, ὡς ζῷα. Ἐβασάνισαν τὴν γυναῖκα τοῦ βέη, ὅπως μάθωσι ποῦ εἶχε τὰ κοσμήματα· τὴν ἔσφαξαν ἐπὶ τέλους. Ἀλλὰ τὸ ἐκπληκτικώτατον, εἶναι, οἱ πλανόδιοι οὗτοι ἱππόται, οἱ ὅμοιοι πρὸς τὸν Δὸν Κιχῶτον, οἱ ἀφικνούμενοι ἐκ τοῦ βάθους τῆς Δανιμαρκίας· εἷς τούτων ἔλεγέ μοι ὅτι ἀπώλεσε τὴν περιουσίαν. Ἤλπιζε δὲ ν' ἀνακτήσῃ αὐτὴν κατὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, διότι σκεπεῖ ν' ἀποσπάσῃ τοὺς μαργαρίτας, καὶ τὰ χρυσᾶ φλωρία ἀπὸ τοὺς ἀτυχεῖς, οὓς θὰ θανατώσῃ. Ἰδοὺ τὰ εὐγενῆ τῶν ἱππότῶν τούτων αἰσθήματα...» Μεταξὺ «τῶν ἱππότῶν» οὓς ὁ Φωβὲλ τόσον σκληρῶς εἰκονίζει, ἦτο ὁ Voutier, «κάποιος Voutier, πρῴην ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ» (2)· σημειώμά τι τῶν Mémoires sur la guerre actuelle des grecs, δημοσιευθὲν τῷ 1823, στιγματίζει, χωρὶς νὰ ὀνομάζῃ, ἐχθρούς τινας τῶν ἐπαναστατῶν, οἵτινες, ἐν ᾧ ἀπ' αὐτῆς τῆς πόλεως, εἰδοποίουν τοὺς ἐν τῇ Ἀκροπόλει Τούρκους περὶ τῶν κατ' αὐτῶν παρασκευαζομένων προσβολῶν, ὑπεκρίνοντο ὅτι ὑπερμαχοῦσι τῶν ἐπαναστατῶν ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸ ἔθνος εἰς ὃ ἀνῆκον καὶ ἕνεκα τοῦ χαρακτῆρος δι' οὗ ἦσαν περιβεβλημένοι». Ὁ Pouqueville (σ. 568), μᾶλλον σκῴης, ἀναφέρει τὸν Κόρσον Ὀριγώνην, πρόξενον τῆς Ὁλλανδίας: αἱ ἐκφράσεις ἃς μεταχειρίζεται: «εἷς κόρσος ὀνόματι Ὀριγώνης, ὅστις ἀποκατέστη ἐν τῷ Γαλλικῷ προξενείῳ» οὐδαμῶς ἐπιτρέπουσι ν' ἀμφιβάλλωμεν ὅτι εἶχε συνένοχον τὸν Φωβέλ. Τῆς μεροληψίας ταύτης ὁ Φωβὲλ ἔσχε καὶ ἐπιδικιαστάς· ἡ διαγωγὴ αὕτη ἐνεπνεύσθη αὐτῷ, (3) λέγουσιν ἡμῖν, ἐκ τῆς συμπαθείας ἣν ἔτρεφε πρός τινα τῶν πολιορκουμένων, νεκρὰν Ὀθωμανίδα ἀνατραφεῖσαν ὑπὸ τὰς πατρικὰς αὐτοῦ εὐεργεσίας. Ἰδοὺ πῶς ἐκθέτει (1) τὰ τῆς ἐφόδου τῆς 30 Ἀπριλίου, ἥτις ἀπέτυχε ἕνεκα τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ὀριγώνη: ἀφηγήσεις δι' ἄλλου ὕφους γεγραμμένας δύναταί τις νὰ εὕρῃ ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν φιλελλήνων: «Ἀποτυχοῦσα ἔφοδος κατέστησε γνωστὸν τὸ ποιὸν τῶν πολιορκητῶν, οἵτινες εὐλογηθέντες ἐν μέσῳ τοῦ κονακίου, συνετέθησαν δι' ὅρκου Τῇ 30 πρὸ τῆς ἠοῦς, τάφρος ὀρυχθεῖσα ὑπὸ τὴν πρώτην τηλεβοστοιχίαν ἀνετίναξε μέρος αὐτῆς καὶ ἐσχημάτισε μέγα ρῆγμα λίαν βατόν· ἀλλ' οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων ἐτόλμησε νὰ θέσῃ ἐν αὐτῷ τὸν πόδα, καίτοι οἱ Γάλλοι καὶ Γερμανοὶ Δὸν Κιχῶτοί μας ἐβασίζοντο ἐπὶ τοῦ ὅρκου αὐτῶν.... οἱ τυχοδιῶκται οὗτοι ἱππόται, ἀποκαμόντες νὰ μάχωνται ὑπὲρ δειλῶν οὐδεμίαν ἀναγνωριζόντων αὐτοῖς χάριν, ἀποσύρονται. Οἱ Ἕλληνες νέαν ὀρύσσουσι τάφρον· οἱ ἐλεεινοὶ ἐλπίζουσι ν' ἀνατινάξωσι μέρος τῶν Προπυλαίων ἀσεβοῦντες πρὸς ἐν τῶν ὡραίων τῆς Ἑλλάδος μνημείων οὕτινος ἡ καταστροφὴ οὐδόλως ἤθελε τοὺς ὠφελήσει. Οἱ Τοῦρκοι προσηνέχθησαν ἀνδρείως· εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι καὶ τὰ τείχη αὐτὰ τοῦ φρουρίου, ἂν κατεστρέφοντο, οὐδεὶς Ἕλλην θὰ ἀνέβαινε ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ βράχου..» Τῇ 21 Ἰουνίου ἡ Ἀκρόπολις παρεδόθη. Ὁ Φωβὲλ γράφει τῇ 24 (2). «Οἱ γενναῖοι οὗτοι ἄνδρες δὲν ἐζήτησαν νὰ συνθηκολογήσωσιν ἢ ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ· οἱ Ἕλληνες ἠδύναντο νὰ τοὺς ἀφήσωσι ν' ἀποθάνωσιν, ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἤδη ἐδείχθησαν φιλανθρωποι καὶ γενναῖοι· συχνάκις ἔτυχον τῆς εὐκαιρίας νὰ ὁμιλήσω εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτῶν, νομίζω δὲ ὅτι συνετέλεσα πρὸς τοῦτο Ἦτο συγκινητικὸν θέαμα νὰ βλέπῃ τις τοὺς νικητὰς φέροντας ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν τοὺς ἐξησθενημένους ἡττηθέντας, καὶ μὴ δυναμένους νὰ σταθῶσιν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν· εἶναι ἐλεύθεροι εἰς τὴν πόλιν. Ἡ συνθήκη αὕτη τιμᾷ τοὺς Ἀθηναίους καὶ ῥίπτει λήθην ἐπὶ τῶν ἐν Μωρέᾳ διαπραχθέ σῶν φρικαλεοτήτων καὶ ἀπιστιῶν». Οἴμοι! ἡ δισέλιδος αὕτη ἐπιστολή, περιέχει περὶ τὸ τέλος τὴν φράσιν ταύτην, μετριάζουσαν τοὺς μόλις ἀπονεμηθέντας αὐτοῖς ἐπαίνους: «Ταύτην τὴν στιγμὴν μανθάνω, ὅτι ἡ συνθήκη παραβιάζεται· τρία ἄτομα ἐσφάγησαν ἤδη, ἐξ ὧν ὁ εἷς σημαῖνον πρόσωπον». Τὴν 11 Ἰουλίου ὁ Φωβὲλ ἔγραφε πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπιτετραμμένον (3): «Οἱ φόβοι μου περὶ παραβιάσεως τῆς συνθηκολογίας ἦσαν βαιμώτατοι· χθὲς ἐσφάγησαν ἅπαντες οἱ Τοῦρκοι ἐν ταῖς οἰκίαις ἐν αἷς εὑρίσκοντο, φυλαττόμενοι δῆθεν, ὡς ἐν ἀσφαλείᾳ. Φρουροὶ ἐτέθησαν ἐγγὺς τοῦ προξενείου, ὅπως ἐμποδίσωσι τοὺς διαφυγόντας τὴν σφαγὴν νὰ ζητήσωσι ἐν αὐτῷ ἄσυλον, καὶ ὄντως ἐκ τῶν προσδραμόντων, πέντε ἐδολοφονήθησαν ὑπὸ τὸ κιόσκιον.... Παρατηρῶ ὑμῖν, κ. πρεσβευτά, ὅτι αἱ σφαγαὶ αὗται δὲν εἶναι τυχαῖαι, ἀλλ' ἐκ τῶν προτέρων προδιαγεγραμμέναι· ἀπόδειξις δὲ οἱ στρατιῶται οἱ τοποθετηθέντες πρὸ τῆς θύρας μου, ὅπως κωλύσωσι τὴν εἴσοδον εἰς τοὺς προσδραμόντας Τούρκους. Οἱ δύο ἐπίτροποι οἱ ὑπογράψαντες τὴν συνθηκολογίαν παρόντων ἡμῶν ἦλθον τὴν πρωΐαν ὅπως μὴ κατηγορηθῶσι....»

(Ἀκολουθεῖ)

(2) Papiers, II. f° 50 (ἐπιστολὴ τῆς 29 Μαρτίου).

(3) La Contemporaine en Egypte. II. 281-272

(1) Ἐν τινι ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Γάσπαρην τῆς 6 Μαΐου 1822.

(2) Papiers, II, fo 53.

(3) Papiers, II, fo 55.

ΣΤΟ ΚΑΘΡΕΦΤΗ

Γιὰ πές μου ἀλήθεια, σὺ καθρέφτη
Ὁπόταν ἔρχεται ἡ τρελλὴ
Καὶ καθρεφτίζεται καὶ πέφτη
Ἡ ὄψη της μέσ' στὸ γιαλὶ
Τὸ νάζι της δὲ σὲ πειράζει
Ἡ τρέλλα της ἡ περισσὴ
Δὲν σὲ συντρίβει, δὲν σὲ σπάζει,
Μὰ σιδερένιος εἶσε σύ;
Ἐμένα ὅταν μὲ κυττάζει ἡ φλογερή της ἡ ματιὰ
Συντρίβει καὶ κατασπαράζει
Τὴ δύστυχή μου τὴν καρδιά.

Δημ. Καραβᾶς

ΓΝΩΜΑΙ-ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἐὰν ἐκ τῶν πολλῶν περιπετειῶν τρικυμιώδους βίου κατορθώσῃς νὰ γίνῃς ὁ ἥρως τῆς λύπης καὶ τῶν πικριῶν, τότε μόνον γίνεσαι ἀληθὴς φιλόσοφος ὀρθῶς δυνάμενος νὰ διαγνώσῃς καὶ κρίνῃς τοὺς ἄλλους.

Στέφανος Θ. Ξένος

Οὐδὲν εὐκολώτερον τοῦ ἀντιπολιτεύεσθαι, καὶ μάλιστα διὰ τοῦ τύπου, ἀλλὰ δυσκολώτατον τὸ εὐσυνειδήτως δ' ἐπωφελῶς πολιτεύεσθαι. Ἀτελὴς δὲ ὁ περὶ τῶν κοινῶν κρίνων καὶ τῶν διοικούντων τιμητὴς προβαίνων ὁ μὴ ἐπὶ καιρὸν τινὰ πρότερον διαχειρισάμενος δημοσίαν Ἀρχήν.

Τιμολέων Ι. Φιλήμων

Αἱ εὐγενέσταται τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου ἐκμηδενίζονται ἐν τῇ κοινωνικῇ ἐνεργείᾳ ἐλλείποντος ἠθικοῦ παρ' αὐτῷ χαρακτῆρος.

Νεοκλῆς Καζάζης

Ἐλπίς, ἐσχάτη τῶν Θεῶν, σὺ μόνη ἀπομένεις
Ἐντὸς καρδίας, λέγουσι, προώρως τεθραυσμένης.
Ἀλλ' ἀπατῶνται· σύντροφος ἀκμάζει τῆς ἐλπίδος,
Καὶ ὡς αὐτὴν ἀθάνατος, ὁ ἔρως τῆς πατρίδος!

Κλέων Α. Ραγκαβῆς

— Φεῦγε τὸν δάκρυσι χεομένους μὴ συγκινούμενον· τὸν ζῶα κακῶς ποιοῦντα· τῶν παιδίων παιδίαις καὶ λόγοις, ἢ μειδιάμασι μὴ θελγόμενον· τὸν ἄνθεσι μὴ τερπόμενον· τὸν μουσικῇ μὴ κοινωνοῦντα· τὸν ἐν οἴκῳ λοιδοροῦντα· τὸν ἄλλων ἐπαινουμένων δυσφροοῦντα· τὸν πάντας κακῶς λέγοντα· τὸν ἐνώπιον γυναικῶν θρυπτόμενον· μάλιστα δὲ πάντα τὸν φίλον ἀπόντα κατηγορούμενον μὴ ἀμυνόμενον.

Νικόλαος Ι. Σαρίπολος

Ἄφες λέγειν, ποιῶν δ' ὅ,τι χρή.

Στέφανος Σκουλούδης

Ὁ Κόσμος

— Ὁ Βασιλεὺς βασιλεύει.
— Ὁ Πάπας ἄρχει καὶ αὐτοῦ.
— Ὁ στρατιώτης πολεμεῖ καὶ διὰ τοὺς δύο.
— Ὁ πολίτης τρέφει καὶ τοὺς τρεῖς.
— Ὁ δικηγόρος ἀμπερδεύει καὶ τοὺς τέσσαρας.
— Ὁ φαρμακοποιὸς φαρμακεύει καὶ τοὺς πέντε.
— Ὁ ἰατρὸς ξεμπερδεύει καὶ τοὺς ἕξ.
— Ὁ νεκροθάπτης θάπτει καὶ τοὺς ἑπτά.
— Ὁ παπᾶς συγχωρεῖ καὶ τοὺς ὀκτώ.
— Ὁ διάβολος πέρνει καὶ τοὺς ἐννέα.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Εἰδήσεις.—Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς συνεχάρη τηλεγραφικῶς τὴν Α. Μ. Βασίλισσαν τῆς Ἀγγλίας διὰ τὰς νίκας, ἃς ἤρατο τελευταίως ὁ ἀγγλικὸς στρατός.

— Ὁ συνταγματάρχης τοῦ πεζικοῦ κ. Δημ. Στάϊκος διωρίσθη εἰς τὴν κενὴν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν—Πειραιῶς. Ὁ κ. Στάϊκος ὑπηρέτησε καὶ ἄλλοτε ὡς τοιοῦτος.

— Ὁ ἀπὸ ἡμερῶν παρεπιδημῶν ἐνταῦθα ἄγγλος ὑδραυλικός, ὅστις ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Ἑταιρίας πρὸς μελέτην τῆς ὑδρεύσεως τῆς πόλεως μας, ἔσχε συνέντευξιν μετὰ τοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων κ. Μερκούρη εἰς τὸν ὁποῖον ἐξέφρασε, ὅτι τὸ καταλληλότερον σύστημα ὑδρεύσεως εἶναι τὸ διὰ τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου.

— Ἐπερατώθησαν αἱ ἀνακρίσεις διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πρώην Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας κ. Λευκαδίου. Τὸ βούλευμα θέλει ἐκδοθῆ μετὰ δέκα πέντε ἡμέρας καθὸ ὀγκῶδες καὶ λεπτομερέστατον.

— Ἀνεβλήθη ἡ ὑπογραφὴ τῆς συμβάσεως τοῦ σιδηροδρόμου Λαρίσσης. Νῦν νέαι διαπραγματεύσεις διεξάγονται μετὰ τῆς ἑταιρίας Μπατινιόλ.

— Γίνονται διαπραγματεύσεις περὶ κατασκευῆς ἠλεκτρικῶν τροχιοδρόμων ἐν τῇ πόλει μας.

— Θέλει ὑποβληθῆ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ἐν τῇ Βουλῇ νομοσχέδιον περὶ προσθέτου φορολογίας τοῦ καπνοῦ.

— Τὴν 27 λήξαντος μηνὸς ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Ἀδελφάτου τοῦ Δημ. Βρεφοκομείου μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τοῦ ἀοιδίμου ἐθνικοῦ εὐεργέτου Α. Συγγροῦ.

— Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργοῦ κ. Βουδούρη ἡ ἀποστολὴ πολεμικοῦ ἐν Ἀφρικῇ πλοίου, ὅπως παρακολουθῇ τοὺς σπογγαλιεῖς, πρὸς πρόληψιν τῶν ἑκάστοτε συμβαινόντων αὐτοῖς δυστυχημάτων. Τὸ πλοῖον θὰ μεταποιηθῆ εἰς πλωτὸν νοσοκομεῖον μετὰ φαρμακείου, θὰ ἐπιβῶσι δ' αὐτοῦ ἰατροὶ τοῦ ναυτικοῦ.

— Ἐν Αἰγύπτῳ συνέστη ἐπιτροπὴ πρὸς σύστασιν ζωολογικοῦ ἐν Ἀθήναις κήπου. Πρὸς τοῦτο ὁ ἐν Σουδὰν ἐμπορευόμενος ὁμογενὴς κύριος Λοΐζος ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν ρηθεῖσαν ἐπιτροπὴν ὅτι προσφέρει εἰς τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον συλλογὴν ἀγρίων ζώων.

— Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Δήμου Ἀθηναίων ἐστάλη πρὸς μελέτην εἰς τὸν κ. Νομάρχην.

— Ὁ Νομάρχης κ. Καρατζᾶς συνιστᾷ πρὸς ἅπαντας τοὺς νομάρχας τοῦ Κράτους, ὅπως συστήσωσιν ἐπιτροπάς, αἵτινες νὰ προβῶσιν εἰς ἐράνους πρὸς ἀνέγερσιν ἀνδριάντος τοῦ ἀοιδίμου Α. Συγγροῦ.

Ἀφίξεις-Ἀναχωρήσεις.—Ἀφίκετο ἐκ Κερκύρας ὁ βουλευτὴς κ. Πεταλᾶς.

—Ἀφίκετο ἐκ Κερκύρας ὁ βουλευτὴς κ. Σαμούλης.

—Ἀνεχώρησεν διὰ Πάτρας ὁ φίλος κ. Ἀριστοτέλης Ζάκας.

—Περιοδεύει ἀνὰ τὴν Θεσσαλίαν ὁ ἡμέτερος διευθυντὴς κ. Φ. Κλάδος.

Γάμοι-Ἀρραβῶνες.—Ἐτελέσθησαν οἱ ἀρραβῶνες τοῦ κ. Ν. Παπαγιαννακοπούλου πρώην Δημάρχου Μανωλάδος, μετὰ τῆς δεσποινίδος Ἀναστ. Σισμάνη ἐκ τῆς ἐκ Ναυπλίου πολιτευομένης οἰκογενείας.

—Ἐστέφθησαν ὑπὸ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Ὄλγας ἡ ἐκ Βόλου διαπρεπὴς ἐπὶ καλλονῇ καὶ μορφώσει Ἑλένη Χατζῆ Ἀργύρη μετὰ τοῦ ἰατροῦ κ. Ἀντωνίου Α. Χρηστομάνου. Εἰς τὸ νεαρὸν ζεύγος εὐχόμεθα βίον ἀδιαπτώτου χαρᾶς καὶ εὐτυχίας.

Ἀποβιώσεις.—Ἀπεβίωσεν ἐν Ναυπλίῳ ὁ Θεοδ. Κωστόπουλος πολίτης χρηστὸς καὶ πατὴρ τοῦ φίλου κ. Δημ. Κωστοπούλου καὶ Ἐμ. Κωστοπούλου καθηγητοῦ.

—Τὴν 23 λήξ. μηνὸς ἀπεβίωτε ὁ ἐπίσκοπος Θαυμακοῦ Μισαήλ.

—Ἀπεβίωσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡ Σαπφὼ Λεοντιὰς συγγραφεὺς σπουδαίων παιδαγωγικῶν βιβλίων, ἐπὶ πολλὰ δ' ἔτη διευθύνασα τὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια τῆς δούλης Ἑλλάδος.

—**Γεώργιος Μερκούρης.** Ὁ θάνατος τοῦ γηραιοῦ καπετάνου δὲν συνεκλόνησε τὴν πόλιν μας, πλὴν τὰ ὀλίγα ἐκείνα δάκρυα ἐκείνων οἵτινες ἔσχον τὴν εὐτυχίαν νὰ τὸν γνωρίσωσι, ἢ τὸ δάκρυ ἑνὸς γηραλέου συντρόφου του, ὅστις τὸν παρηκολούθησε ἀκμῆτον ἐπὶ τοῦ πηδαλίου του ν' ἀντικρύζῃ τὰς θυέλλας καὶ τὸν ὠκεανὸν εἶναι τὸ κάλλιστον τῶν ἀνθέων εἰς τὸ φέρετρον τοῦ νεκροῦ. Θλίβομεν ἐγκαρδίως τὴν χεῖρα τοῦ πενθοῦντας υἱοῦ του κ. Μερκούρη Δημάρχου Ἀθηναίων.

Νέαι ἐκδόσεις. «Σύννεφα«. Αὐτὸν τὸν τίτλον φέρει ἡ λίαν προσεχῶς ἐκδιδομένη ἐν ἑνὶ κομψῷ τομιδίῳ ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ φίλου κ. Ἠλ. Π. Βουτεριδου, τοῦ ὁποίου τὰς ποιητικὰς ἐμπνεύσεις ἐφιλοξένησαν μεθ' ὑπερηφανείας πλεῖστα Ἀθηναϊκὰ φύλλα καὶ αἵτινες ἀναγνωσθεῖσαι ἀρίστην ἐνεπίησαν ἐντύπωσιν διά τε τὴν πρωτοτυπίαν, τὸ ἀφελές, τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν χάριν τῆς ἐμπνεύσεως αὐτῶν. Ἀρκούμενοι σήμερον εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς ἐπιφυλασσόμενα νὰ ἐπανέλθωμεν μετὰ τὴν ἔκδοσιν ἐκτενέστερον, ἔστω καὶ ἂν θέλωμεν προσκρούσῃ εἰς τὴν τοῦ συμπαθοῦς ποιητοῦ μετριοφροσύνην.

Τύποις Ἀποστολοπούλου.

ΤΟ ΓΝΩΣΤΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΚΑΛΤΣΩΝ

ΠΑΝΑΓΑΚΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

Μετεφέρθη ἐκ τῆς Στοᾶς Λιζιέρη εἰς τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ (ἀριθμ. 119, ἀπέναντι τῆς Καπνικαρέας). Κατασκευάζει κάλτσας ἀνωτέρας τῶν Εὐρωπαϊκῶν κατά τε τὴν κομψότητα καὶ τὴν στερεότητα καὶ πωλεῖ τοιαύτας λιανικῶς καὶ χονδρικῶς. Πωλοῦνται προσέτι ἐν αὐτῷ διάφορα νήματα διὰ κάλτσας μάλλινα καὶ βαμβακερὰ εὐρωπαϊκά, χρωματιστὰ καὶ μή. Ἰδίως νῆμα μαῦρον ὅπερ δίδεται μὲ ἐγγύησιν διὰ τὴν στερεότητα τοῦ χρωματισμοῦ. Τιμαὶ λίαν συγκαταβατικαὶ καὶ ἀνεπίδεκτοι συναγωνισμοῦ.

ΜΕΓΑ ΥΦΑΝΤΗΡΙΟΝ

ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΜΠΕΤΣΙΚΟΥΡΑ

Μεταφερθὲν ἐπὶ τῆς πλατείας Καπνικαρέας καὶ ἐπὶ νέων ὅλως βάσεων συνεχίζον τὰς ἐργασίας του. Τελειότης ὑφαντουργικῆς τέχνης, μεταξωτὰ ἀπαράμιλλα.

Στερεότης καὶ Καλαισθησία

εἶναι τὸ πρόγραμμα τοῦ λαμπροῦ τούτου Καταστήματος.

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΙΓΝΟΥ

ΕΝ ΣΥΡΩ

Ἅπαντα τὰ ἀποικιακὰ ἐξαιρέτου ποιότητος καὶ εἰς τιμὰς ἀνεπιδέκτους συναγωνισμοῦ.

ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ «Η ΧΙΟΣ»

ΕΝ ΣΥΡΩ Ὁδὸς Ποσειδωνίας

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑΜΑΛΑΚΗ

Παράγει τὰ ἐκλεκτότερα ποτά. Μαστίχα χιακή, Οὔζο, Κονιάκ, Ρόμι καὶ ἅπαντα τὰ Ἡδύποτα (Liqueurs).

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΟΔΟΧΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

Δ. & Ν. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ (κάτωθι Δημοτ. Θεάτρου)

ΑΔΕΛΦ. ΜΟΥΡΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΡΑΛΗΣ

ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ

Τὸ μεγαλείτερον κατάστημα. Ἁλοπωλεῖον καὶ Σιδηροπωλεῖον. Σερβίτσια τραπέζης ἐκ πορσελάνης, κρυσταλλουργικὰ προϊόντα πολυτελείας. Ὅλα τὰ ἐκ σιδήρου ἐργαλεῖα, μαγειρικὰ σκεύη, σίδηρα οἰκοδομῶν κλπ.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ ΑΛ. ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ

Πλὴν τῶν Specialités καὶ λοιπῶν φαρμάκων εὑρίσκετε ἐν τῷ φαρμακείῳ τοῦ κ. Μενελάου καὶ τὰ καταπότια ΠΙΓΚ καὶ τὰ ἀρωματικὰ SEN-SEN.

ΚΑΠΝΟΠΩΛΕΙΟΝ «Η ΑΡΚΑΔΙΑ» ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ

Κ. ΚΟΚΟΡΕΜΠΑ (ἐπὶ τῆς πλατείας)

Καπνὰ καὶ σιγαρέτα γευστικώτατα.

ΔΕΡΜΑΤΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ

ΚΟΥΡΟΥ & ΚΟΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Μεγάλη προμήθεια δερμάτων Ἐγχωρίων καὶ Εὐρωπαϊκῶν καὶ ἅπαντα τὰ εἴδη τῆς ὑποδηματοποιΐας.

ΜΕΤΑΞΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΖΙΝΗ

Ὁδὸς Αἰόλου 135 ἔναντι Χρυσοσπηλιωτίσσης.

Τὸ κατάστημα κατασκευάζει τὰς τελειοτέρας φράντζας δι' ἔπιπλα, τὰ στερεώτερα κορδόνια, μετάξια ἐργοχείρων, ἅπαντα τὰ εἴδη τῶν μπιρσιμίων ραπτῶν κτλ.

Κατάστημα ἀποικιακῶν καὶ ποτῶν

ΑΒΡΑΑΜ, ΙΣΑΑΚ ΦΕΛΟΥΣ ΕΝ ΤΡΙΚΚΑΛΟΙΣ

Πλουσία συλλογὴ ποτῶν εὐρωπαϊκῶν, ἐγχωρίων, Ζύθος Βιέννης εἰς Φιάλας, οἶνοι Ζάννου καὶ Ρώς, Δεκελίας.

Ἀποικιακὰ εὐθηνὰ καὶ καλλίστης ποιότητος.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΡΑΦΕΙΟΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΕΝ ΤΡΙΚΚΑΛΟΙΣ (Θεσσαλίας) ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σιδηροδρόμου

Τὸ τελειότερον ραφεῖον τῶν Τρικκάλων, κόπτης ἄριστος, ἐργασία ἀπαράμιλλος.

ΔΑΜΑΛΙΔΟΚΟΜΕΙΟΝ

Χ. ΚΑΝΑΒΑΤΣΟΓΛΟΥ

ΚΤΗΝΙΑΤΡΟΥ

Λεωφόρος Φαλήρου (Συνοικία Γαργαρέτας)

Ἡ ἀγνοτέρα δαμαλίς, ἡ ἀριθμοῦσα πλειοτέρας ἐπιτυχίας προμηθεύεται ὑπὸ τοῦ κ. Καναβατσόγλου.

ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ «Ο ΚΑΣΤΡΟΒΑΛΛΑΣ»

ΕΝ ΚΑΛΛΙΜΕΡΙΑΝΟΙΣ (Κύμης)

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1893

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΚΑΙ Σ^ΑΣ

Παράγει οἰνόπνευμα ἐξ ἀγνῆς σταφυλῆς καὶ Κονιὰκ μυροβόλον ἐκ μοσχάτων σταφυλῶν Κύμης.

Μεγάλη ἐξαγωγὴ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἐν Ἀθήναις πωλεῖται εἰς τὸ καπνοπωλεῖον Κ. ΒΑΡΚΑ (Πλατεῖα Συντάγματος).

ΣΗΜ. Πληροφορίαι διὰ προμήθειαν οἰνοπνεύματος καὶ Κονιὰκ παρέχει τὸ γραφεῖον τῆς «Ἴριδος Ἀθηνῶν».

ΜΕΓΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ Η ΕΥΡΩΠΗ

Δ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γορτυνίας

Ἐπὶ μαγευτικῆς θέσεως, εὐάερον, καὶ καινουργῶς ἐπιπλωμένον, δωμάτια εὐήλια, περιποίησις, καθαριότης κτλ. κτλ.

ΤΑΠΗΤΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ

Ἡ κ. Παν. Γεωργίου Καλουμένου κατασκευάζει ἐν Τριπόλει τάπητας κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν Περσικῶν τοιούτων οἵου-δήποτε μεγέθους καὶ ποικίλων χρωματισμῶν καὶ σχημάτων ἐπὶ μετρίᾳ ἀναλόγως τιμῇ.

Πληροφορίαι παρέχονται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐν Τριπόλει καὶ ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Ἴριδος Ἀθηνῶν» ὅπερ ἀναλαμβάνει καὶ οἱανδήποτε παραγγελίαν.

ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ

Ν. ΓΙΑΝΝΙΡΗ & Σας

ΟΔΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΕΙΟΥ 6

Ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἐποπτείαν τοῦ κ. Παναγ. Σ. Κονδύλη Καθηγητοῦ τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν.

Κατασκευάζει, ἐπισκευάζει καὶ προμηθεύει ἐξ Εὐρώπης παντὸς εἴδους μηχανάς, ἐργαλεῖα καὶ ὄργανα ἐπιστημονικά, χωρομετρικά, φυσικά, ἰατρικά, ὀρθοπαιδικὰ κ. τ. λ.

Κατασκευάζει, ἐπισκευάζει καὶ τοποθετεῖ κώδωνας ἠλεκτρικούς, τηλέφωνα καὶ ἀλεξικέραυνα.

Ἐκτελεῖ ἐργασίας γαλβανοπλαστικῆς, ἤτοι ἐπιχρυσώσεις, ἐπαργυρώσεις καὶ ἐπινικελώσεις.

Ἐπιστημονικὴ ἀκρίβεια.

ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

Ὅσοι ἔχετε **ζῷα ἄρρωστα,** ἵππους ἀγελάδας, χοίρους, πρόβατα, αἴγας κύνας, πτηνὰ κλπ.

Ὅσοι θέλετε νὰ **πετιλώνωνται** οἱ ἵπποι σας εὐθηνά, στερεὰ καὶ κομψά.

Ὅσοι ἐπιθυμεῖτε νὰ **κουρεύωνται** οἱ ἵπποι καὶ οἱ κύνες σας ταχέως καὶ μὲ γοῦστο. Ὅσοι ζητεῖτε οἱανδήποτε **κτηνοτροφικὴν ἢ κτηνιατρικὴν** συμβουλήν. Ὅσοι προτίθεσθε νὰ **ἀνοράσητε ἢ νὰ πωλήσητε** ζῷα καὶ ὅσοι ζητεῖτε **ἀμαξηλάτας** ἀποτείνεσθε **μόνον** πρὸς τὴν

ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗΝ

ΠΕΤΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΚΤΗΝΙΑΤΡΟΥ

Ὁδὸς Σωκράτους ἀριθ. 26 ὄπισθεν Δημαρχίας

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΕΞΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΔΡΟΣΟΥ

Ὁδὸς Ἑρμοῦ

Ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ἡ πλουσιωτέρα συλλογὴ ὑφασμάτων τοῦ γυναικείου κόσμου, κουστούμια κλπ. κλπ.

Πλαίσια Φοίνικος

Τὸ πρῶτον ἀτμοκίνητον ἐργοστάσιον πλαισίων καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΛΙΤΣΟΥ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ

ΑΘΗΝΑΙ, ὁδὸς Αἰόλου ἀριθ. 35

Κορνίζαι εἰκόνων, κορνίζαι παραθύρων, πόμολα. Ἐλαιογραφίαι, ἀκουαρέλαι τῶν διασημοτέρων ζωγράφων Ἰταλῶν καὶ Ἑλλήνων ἐλαιοτυπίαι, φωτογραφίαι καλλιτεχνικαὶ Passe Partout.

Ἐκτὸς τῶν χρυσῶν πλαισίων καὶ ἀφθονία χρωματιστῶν, τελευταίας μόδας.

Ἰδιαιτέρα καλαισθησία περὶ τὴν ἐφαρμογήν. Τεχνῖται εἰδικοὶ Εὐρωπαῖοι. Τιμαὶ ἀνεπίδεκτοι συναγωνισμοῦ. Ποικιλία σχημάτων μεγίστη.

Τὸ κατάστημα τῆς λιανικῆς πωλήσεως συνεστήθη ἐπίτηδες διὰ νὰ ἀναδείξῃ τὴν ἀπίστευτον εὐθηνίαν τῶν τιμῶν.

ΜΕΓΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ

Κ. ΛΙΝΑΡΔΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, Ὁδὸς Σταδίου 60

Τὰ κομψότερα καὶ στερεώτερα ὑποδήματα ἀνδρῶν καὶ κυριῶν κατασκευάζονται ἐν τῷ ὑποδηματοποιείῳ τούτῳ.

ΚΑΠΝΟΠΩΛΕΙΟΝ

Ν. ΤΖΑΒΙΔΑ

ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ, παρὰ τῇ ἑβδομαδιαίᾳ ἀγορᾷ

Μεγάλη παρακατάθηκη καπνῶν Ἀγρινίου, Ξηρομέρου, Θεσσαλίας κλπ.

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ ΕΝ ΛΑΥΡΙΩ

Γ. ΚΑΤΩΓΑ

Ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Σερπιέρη

Προθυμία, καθαριότης, περιποίησις εἶνε τὸ πρόγραμμα τοῦ λαμπροῦ τούτου ἑστιατορίου.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Αἰόλου ἀρ. 180-182, ἔναντι Δημ. Θεάτρου.

Μὴ λείψητε νὰ ἐπισκεφθῆτε τὸ χαρτοπωλεῖον τῶν ἀδελφῶν Ἀδελφῶν Ρακοπούλου εἰς ὃ θὰ εὑρηται πλουσίαν συλλογὴν γραφικῆς ὕλης.

Βιβλιοδετεῖον, Γραμμογραφεῖον Ἐργοστάσιον φακέλλων, σφραγῖδες κλπ.

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ «ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ»

ΤΡ. ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐν Χαλκίδι

Τὸ τελειότερον ἑστιατόριον τῆς Χαλκίδος, ἐν ᾧ πλὴν τῆς καθαριότητος καὶ τελείας μαγειρικῆς θὰ εὑρητε καὶ τὸν περιποιητικώτατον διευθυντήν του, ὅστις γνωρίζει νὰ περιποιῆται τὴν πολυπληθῆ πελατείαν του.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ «Ο ΟΛΥΜΠΟΣ» ΕΝ ΒΟΛΩ

Ἐπὶ κεντρικῆς καὶ εὐκέρου θέσεως, δωμάτια τελείως ἐπιπλωμένα, καθαριότης καὶ περιποίησις ἐξαιρετική. Ἑστιατόριον μὲ ὑλικὰ ἐξαιρετικῶς καθαρά.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ «ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ» ΕΝ ΤΡΙΚΚΑΛΟΙΣ

ΓΕΩΡΓ. ΚΡΕΒΟΥΡΗ ἢ ΠΛΑΤΩΝΑ

Δωμάτια εὐάερα καὶ ἐπιπλωμένα καλῶς, περιποίησις καὶ ὑπηρεσία προθυμοτάτη, καθαριότης ἄκρα, θέσις μαγευτική.

ΜΕΓΑ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΝ ΒΟΛΩ

ΞΕΝΟΦ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁδὸς Δημητριάδος.

Εἰς τὸ πλουσιώτατον καὶ καθ' ὅλα εὐρωπαϊκὸν παντοπωλεῖον τοῦ κ. Ἡλιοπούλου θὰ εὑρηται τὰ γνήσια βούτυρα, τυροὺς ἐξόχους, Ἀγράφων, Ἑλβετίας, Ὁλλανδίας ἅπαντα τὰ ἀποικιακά, οἴνους ἐκλεκτούς, χαβιάρια ἀστακούς, κονσέρβες εὐρωπαϊκάς· καὶ πάντα ταῦτα νωπὰ καὶ ἐκλεκτῆς ποιότητος.